

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

ILKKA TOIVONEN, ARTTU METSÄMÄKI

Suomalaistyyppisen var- haiskasvatusohjelman kehittäminen vietnamilaiseen päiväkotiin

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA

2020

Tekijät Toivonen, Ilkka Metsämäki, Arttu	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Joulukuu 2020
	Sivumäärä 39	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Suomalaistyyppisen varhaiskasvatusohjelman kehittäminen vietnamilaiseen päiväkotiin		
Tutkinto-ohjelma Sosiaalian koulutusohjelma		
Tiivistelmä Tämän opinnäytetyön aiheena on suomalaistyyppisen varhaiskasvatusohjelman kehittäminen vietnamilaiseen päiväkotiin. Opinnäytetyössä liitettiin suomalaisessa varhaiskasvatuksessa hyväksi todettuja periaatteita ja toimintatapoja pysyväksi osaksi vietnamilaisessa päiväkodissa tarjottavaa varhaiskasvatusta. Opinnäytetyö toteutettiin Vietnamin Fiviedun ja kehitystyön tilanteen tahon kanssa. Toiminnallinen opinnäytetyö sisälsi yhteistyökumppanin toiveisiin ja tarpeisiin vastaavan suomalaistyyppisen päiväkotiohjelman ja päiväkodin henkilökunnan koulutukset. Päiväkotiohjelmaan kuului varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma ensimmäiselle toimintavuodelle. Koulutuskerroilla avattiin suomalaisen varhaiskasvatuksen perustaa päiväkodin henkilökunnalle ja annettiin valmiuksia päiväkotiohjelman toteuttamiseen. Kehitystyö alkoi perehtymisellä vietnamilaiseen varhaiskasvatukseen. Tämän pohjalta valikoitiin neljä kehittämiskohdetta, jotka olivat lapsilähtöisyys, turvallisuus, strukturointi ja leikin merkitys. Näiden pohjalta vietnamilaisen päiväkodin toimintaa lähdettiin kehittämään suomalaistyyppiseen suuntaan. Onnistuimme luomaan kattavan ja tarpeisiin vastaavan päiväkotiohjelman, jota hyödyntäen päiväkotit pystyy kehittämään toimintaansa suomalaistyyppiseen suuntaan. Päiväkotiohjelma käytiin henkilökunnan kanssa läpi koulutuksissa. Koulutukset tukivat päiväkotiohjelman sisäistämistä ja paransivat todennäköisyyttä, että suomalaistyyppisyys tulee pysyväksi osaksi päiväkodin tarjoamaa varhaiskasvatusta. Covid-19 -pandemia viivästytti koulutusten toteuttamista, päiväkotien oltua suljettuina koko kevään 2020. Tämän vuoksi kehitystyömme vaikuttavuuden arviointiin ei ollut mahdollisuutta.		
<u>Asiasanat</u> vietnam, varhaiskasvatus, kehittämistyö, suomalaistyyppinen		

Authors Toivonen, Ilkka Metsämäki, Arttu	Type of Publication Bachelor's thesis	Date December 2020
	Number of pages 39	Language of publication: Finnish
Title of publication Development of a Finnish-type early childhood education program for a Vietnamese kindergarten		
Degree program Bachelor of Social Services		
Abstract The topic of this thesis is the development of a Finnish-type early childhood education program for a Vietnamese kindergarten. The thesis incorporated the principles and practices established in Finnish early childhood education as a permanent part of the early childhood education in a Vietnamese kindergarten. The thesis was carried out in Vietnam with Fiviedu and the company which ordered the development work. The thesis included a Finnish-type kindergarten program and training for kindergarten staff that met the partner's wishes and needs. The kindergarten program included an early childhood education plan and a curriculum for the first year of education. The development work began with familiarizing to Vietnamese early childhood education. Based on this, four development sites were selected, which were child-oriented work, safety, structuring and the importance of play. On the basis of these, the operations of the Vietnamese kindergarten were started to develop in a Finnish-type direction. We managed to create a comprehensive kindergarten program, which will enable the kindergarten to develop its operations to a Finnish-type direction. The day care program was going through with the staff during the trainings. The trainings supported the realization of the day care program and improved the probability that the Finnish type would become a permanent part of the early childhood education provided by the kindergarten. The Covid-19 pandemic delayed the implementation of training, with kindergartens closed throughout the spring of 2020. Therefore, there was no opportunity to assess the effectiveness of our development work.		
Key words Vietnam, early childhood education and care, development work, finnish type		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	VARHAISKASVATUS VIETNAMISSA.....	5
2.1	Päivähoidosta varhaiskasvatukseen	5
2.2	Tarve ja kysyntä.....	6
2.3	Koulutusvienti ja markkinointi	6
2.4	Päiväkotitoiminta käytännössä.....	7
3	VARHAISKASVATUS SUOMESSA.....	9
3.1	Varhaiskasvatuksen määritelmä.....	9
3.2	Ohjaavat lait ja asiakirjat	9
3.3	Suomalaisen varhaiskasvatuksen ominaispiirteet	10
3.3.1	Lapsilähtöisyys ja osallisuus	10
3.3.2	Turvallisuus.....	12
3.3.3	Strukturointi.....	13
3.3.4	Leikin merkitys.....	14
4	KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT	15
4.1	Taustatietoa projektista ja kehittämistyön lähtötilanne.....	15
4.2	Yhteistyökumppanin esittely	16
4.3	Kehittämistyön tarkoitus ja tavoite	17
5	KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS.....	18
5.1	Kehittämistyön suunnitelma ja toteutus käytännössä	18
5.2	Covid-19 -pandemian vaikutukset ja projektin varmistuminen.....	20
5.3	Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen.....	22
5.3.1	Toiminta-ajatus ja arvot.....	23
5.3.2	Sisältöalueet.....	25
5.3.3	Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma	28
5.4	Henkilökunnan koulutukset	28
5.4.1	Ensimmäinen koulutuskerta	29
5.4.2	Toinen koulutuskerta	31
5.4.3	Kolmas koulutuskerta	33
6	KEHITTÄMISTYÖN ARVIOINTI.....	34
6.1	Kehittämistyön toivotut vaikutukset	34
6.2	Oman osaamisen kehittyminen	35
6.2.1	Arttu.....	35

6.2.2 Ilkka.....	37
7 LOPPUSANAT.....	38
LÄHTEET	

1 JOHDANTO

Tammikuussa 2020 meille tarjoutui mahdollisuus lähteä kuuden kuukauden kestoiselle harjoittelujaksolle Pohjois-Vietnamiin. Tartuimme tarjoukseen ja helmikuun lopulla aloitimme työharjoittelijoina Hai Phongin kaupungissa sijaitsevassa koulutusalan yrityksessä, Fiviedussa. Harjoittelupaikkamme oli suomalaisperusteinen koulutusvientiin ja lisäopetukseen keskittyvä yritys, jolla oli tarjota meille ainutlaatuinen mahdollisuus päästä toimimaan suomalaisen varhaiskasvatuksen asiantuntijoina yritykseltä tilatussa kehitystyössä. Kehittämistyön tarkoituksena oli suomalaistyyppisen päiväkotiohjelman luominen ja päiväkotia perustaneen yhteistyökumppanin konsultointi. Päätimme kehittämistyön alkaessa tehdä tästä projektista opinnäytetyömme. Koemme opinnäytetyömme aiheen tärkeäksi, koska vietnamilainen päiväkotiei muutu suomalaistyyppiseksi vain tarjoamalla heille työkaluja ja toimintamalleja. Kehittämistyömme vähintään yhtä tärkeä osuus on kouluttaa henkilökunta käyttämään luomaamme päiväkotiohjelmaa. Opinnäytetyömme on monipuolinen ja laajahko projekti, joten selkeä rajaaminen on haastavaa. Haluamme kuitenkin opinnäytetyön raportissa kuvata kehittämistyötä tarpeeksi laajasti ja tarkasti.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa tuotimme asiakkaalle tilaustyönä suomalaistyyppisen päiväkotiohjelman. Opinnäytetyömme sisälsi päiväkotiohjelman suunnittelemisen, henkilökunnan kouluttamisen ja yhteistyökumppanin konsultointia suomalaistyyppisen päiväkodin kehittämisessä. Opinnäytetyömme raportti sisältää kuvauksen vietnamilaisen varhaiskasvatuksen kulttuurista ja toimintatavoista, joilla haluamme tuoda esiin lähtökohdat kehittämistyöllemme. Vastapainoksi tuomme raportissa esille suomalaisen varhaiskasvatuksen toimintatapoja ja tunnistettavia elementtejä. Nostamme esille neljä teemaa, joita lähdimme kehittämissä sisällyttämään vietnamilaiseen varhaiskasvatukseen. Teemat ovat lapsilähtöisyys, leikin merkitys, strukturointi ja turvallisuus. Tulemme käsittelemään teoriaa näiden teemojen taustalta suomalaista varhaiskasvatusta käsittelevässä luvussa. Teoriaosuuden jälkeen avaamme kehittämistyön lähtökohtia ja toteutusta, jossa kuvaamme tarkemmin varhaiskasvatussuunnitelman tekoprosessia ja henkilökunnalle pidettyjä koulutuksia. Lopussa tulemme arvioimaan sitä, miten onnistuimme kehittämissämme ja millainen sen vaikuttavuus oli kohteena olleeseen päiväkotiin ja henkilökuntaan.

2 VARHAISKASVATUS VIETNAMISSA

2.1 Päivähoidosta varhaiskasvatukseen

Tämä luku käsittelee Vietnamissa tarjottavaa varhaiskasvatusta ja sen kulttuurisidonnaisia piirteitä, nykytilaa, kehityssuuntaa, tarpeellisuutta ja sääntelyä. Alaan liittyvää kirjallisuutta ja ohjaavia asiakirjoja oli heikosti saatavilla, varsinkaan englannin kielellä, joten teksti perustuu valtaosin kokemuksiimme, havaintoihimme ja käymiimme keskusteluihin alan vietnamilaisten työntekijöiden kanssa.

Vietnamin maatalousyhteiskunnassa esiintyi järjestettyä lasten päivähoitoa jo 1900-luvun alkupuolella naisten työnteon tukemiseksi. Vuoden 1954 itsenäisyysjulistusta Ranskan siirtomaavallan alta seurasi Vietnamin sota. Vietnam oli mukana sodassa ja siihen liittyvissä vaikeuksissa vuoteen 1975 saakka, joten vasta 1980-luvulla koulutuksen laajamittaiset uudistukset tulivat yhdeksi hallituksen painopisteistä. Maan hallitus perusti vuonna 1991 varhaiskasvatuksen ja koulutuksen asioista vastaavan virallisen osaston, jonka tavoitteena on ollut päivähoidon yleisen saatavuuden parantaminen. Vietnamissa on edelleen paikoittain haasteita saatavuuden suhteen, esimerkiksi palvelujen saatavuudessa on edelleen parannettavaa vuoristoalueilla, etnisten vähemmistöryhmien ja monien epäedullisessa asemassa olevien ihmisten keskuudessa. Vaikka Vietnam on edistynyt huomattavasti saavutettavuuden, kohtuuhintaisuuden, vastuullisuuden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tavoitteiden saavuttamisessa meneillään olevissa toimissaan. Varhaiskasvatuksen edistyminen edellyttää jatkuvaa kehitystä ja saatavuuden yhtenäistämistä sekä taloudellisten että henkilöstöresurssien lisäämistä koko maassa. (Boyd, Phuong, 2017, s. 1)

Kuten aasialaisessa kulttuurissa laajalti, myös Vietnamissa perheet pitävät erityisen hyvää huolta isovanhemmistaan. On normaalia, että isovanhemmat asuvat samassa taloudessa ja heillä on perinteisesti rooli lasten kasvatuksessa ja molempien vanhempien työssäkäynnin mahdollistamisessa. Kaupungistuminen, ydinperheiden yleistyminen ja elintason positiivinen kehitys on nostanut varhaiskasvatuksen kysyntää. Vietnamin kehitys on vaikuttanut myös eroavaisuuksien kasvuun ihmisten toimeentulossa ja elinta-

sossa. Maasta löytyy yhä enemmän hyvätuloisia ja rikkaita ihmisiä, mutta myös samalla paljon äärimmäistä köyhyyttä. Tästä syystä varhaiskasvatuksen laatu vaihtelee paljon ja palveluntarjoajia löytyy molemmista ääripäistä. Emme myöskään havainneet Vietnamin yhtenäisyyttä luovaa ja selkeää valtiollista ohjausta varhaiskasvatuksen tarjoajille. Tämä lisää palvelujen räikeiden tasoerojen kehitystä.

2.2 Tarve ja kysyntä

Vietnamilaisessa kulttuurissa arvostetaan viisautta ja koulutusta, joten myös tämän vuoksi lapset halutaan laittaa enenevässä määrin päiväkoteihin oppimaan, samalla mahdollistaen molempien vanhempien työssäkäynti. Vaikka päiväkotien tarjoama lastenhoito ei itsessään ole uusi keksintö Vietnamin, on päiväkotien tarjoama pedagoginen sisältö (varhaiskasvatus) ja englannin kielen opiskelun painottaminen lapsuudesta lähtien melko uusi asia. Kokemuspohjamme ja havaintomme vietnamilaisista päiväkodeista painottuu alan yksityisiin palveluntarjoajiin. Lähtökohtaisesti yksityiset varhaiskasvatuspalvelut ovat laadultaan ja olosuhteiltaan paremmasta päästä ja kaupunkien tarjoamat yleiset päiväkodit ylitäytettyjä ja kärsivät enemmän resurssivaajeesta. Toki yksityisten päiväkotien kuukausimaksut ovat moninkertaiset verrattuna julkisen päivähoidon hintaan, joten harvoilla vanhemmilla on varaa hankkia lapselleen yksityistä varhaiskasvatusta.

Havaitsimme vietnamilaisien varhaiskasvatusikäisten lasten vanhempien toivovan päiväkodilta toiminnallisia aktiviteetteja ja konkreettisesti havaittavaa kehitystä ja oppimista. Havainnoimamme opetus oli opettajajohtoista ja perustui vahvasti ulkoa oppimiseen, kuten perinteinen vietnamilaisien koulujen opetus yleensäkin. Toteamme siis, että varhaiskasvatuksen kysyntä Vietnamin on kasvussa ja tarjontaa riittää runsaasti.

2.3 Koulutusvienti ja markkinointi

Kilpailu oppilaista on kovaa yksityisten toimijoiden välillä, joten erilaiset ulkomailta hankitut koulutusohjelmat ja konsultaatio, sekä vaihtoehtopedagogiikat (montessori,

steiner ym.) ovat esimerkkejä joilla alan toimijat pyrkivät erottumaan muista päiväko-
deista toimintaansa brändäämällä. Varhaiskasvatustarjonnan kilpailu ja etenkin sosi-
aalisessa mediassa näkyvä aktiivinen markkinointi pyrkii tarjoamaan vanhemmille eri-
laisia vaihtoehtoja lastensa menestyksekkään tulevaisuuden takaamiseksi.

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimijat pystyvät tarjoamaan oppilailleen monipuoli-
sempaa opetusta ja esimerkiksi palkkaamaan ulkomaalaisia opettajia yrityksiinsä.
Näissä päiväkodeissa lapsimäärät ovat julkisiin päiväkoteihin verrattuna pienempiä,
joten kuukausimaksut ovat myös moninkertaisia. Ulkomailta palkattuja opettajia pide-
tään Vietnamsissa suuressa arvossa heidän ammatti- ja englannin kielen taitonsa
vuoksi. Kokemuksemme mukaan varsinkin englannin kielen opettajina on todella
usein natiiveja kielen puhujia.

Kuten todettua, koulutusvienti on Vietnamsissa suuri bisnes ja maassa toimiikin todella
paljon monikansallisia koulutuskeskuksia, joista hankitaan enenevässä määrin opetus-
palveluja päiväkoteihin.

2.4 Päiväkotitoiminta käytännössä

Havainnoimamme päiväkodit toimivat monenlaisissa kiinteistöissä. Tilat eivät olleet
aina optimaalisia toiminnan kannalta ja varsinkin yhteisessä käytössä olevien tilojen
puute oli merkitsevä. Lapsiryhmää kohden oli varattu tavanomaisesti yksi suuri
tila, missä he toteuttivat kaikki päivittäiset aktiviteettinsa, pois lukien mahdollisissa
yhteisissä tiloissa tai ulkona tapahtuvat toimet. Yhden samaisen tilan käyttäminen mo-
niin eri tarkoituksiin on haasteellista ja vaikeuttaa esimerkiksi kiinteää kalustamista ja
tilojen strukturointia, mikä itsessään vähentää tilojen kodinomaisuutta. Toiminnan su-
juvuuden kannalta pakolliset kalusteet, kuten pöydät, tuolit ja sängyt olivat toteutettu
kevyillä ja helposti siirreltävillä ratkaisuilla.

Vietnamlaiset päiväkodit ovat todella vaihtelevia myös henkilöstömitoitukseltaan.
Valtakunnallisen sääntelyn puute näkyy päiväkodeissa usein liian suureksi paisuvina
lapsiryhminä tilojen kapasiteettiin ja henkilöstön määrään nähden. Päiväkodin henki-

lökunta koostuu pääasiassa lapsiryhmissä työskentelevistä opettajista ja päiväkodin ylläpitoon palkatuista työntekijöistä. Vietnamsissa on tarjolla muutama koulutusohjelma varhaiskasvatuksen opettajille, mutta niiden laajuus ja sisältö ovat vaihtelevia. Näin ollen päiväkodeissa työskentelevien opettajien pätevyys ja ammattitaito vaihtelee heidän koulutuksensa tasosta riippuen.

Havainnoimme, että leikkiminen ja leikin aloittaminen oli usein haastavaa. Päiväkodin ohjelma koostui pitkälti aikuisjohtoisista aktiviteeteista ja perushoidollisista tilanteista, kuten ruokailuista, päivälevosta ja siirtymistä. Lapsille ei siis mahdollistettu ajallisesti varsinaista leikkiä, eikä päiväkotien tilasuunnittelu tukenut juurikaan vapaan leikin mahdollisuuksia. Lelut olivat puutteellisia tai niitä ei ollut, sekä ryhmätilana oli iso huone, jossa vapaalle leikille ei ollut tarpeeksi tilaa ja leikkirauha olisi ollut vaikea saavuttaa tilan jakamisen haasteellisuuden vuoksi. Päivä koostui monesti aikuisjohtoisesta toiminnasta ja lapset istuivat usein aktiviteettien väliset siirtymäajat penkeillä rauhoittumismielessä. Edellä mainitut leikkimahdollisuuksien haasteet näkyivät myös usein päiväkotien sisäpihoissa toteutettujen ulkoilujen aikana. Lelujen puutteellisuus ja tilojen rajallisuus johti usein siihen, että ulkoillessa lapsilla ei ollut leikkiin mahdollisuutta ja ulkoilu meni pääsääntöisesti istuskellessa.

Ruokailut olivat usein rauhallisia hetkiä ja lapsille tarjoiltiin vietnamilaisen kulttuuriin ja standardeihin sopivaa ruokaa, kuten kanapuuroa (Chao Ga) ja riisinudelikeittoa (Pho). Lepohetket suoritettiin samassa tilassa missä kaikki muukin. Isoon tilaan laitettiin patjat tai jokin muu alusta ja lapset lepäsivät usein 2-3 tuntia, iästä riippumatta. Vietnamilaiseen kulttuuriin kuului muutenkin tällainen päivälepojen pitäminen aina noin klo 11-14 välillä, joten lapsillekin tämä lepoaika oli täysin normaalia ja tarpeellista. Yllätyksenä tuli, että ryhmän aikuisetkin osallistuivat samaiselle päivälevolle nukkumalla lasten kanssa, kuten valtaosa muistakin vietnamilaisista ikään katsomatta. Lepoajan jälkeen oli välipalan aika ja jälleen iltapäiväopetuksen tai muun ohjatun toiminnan aika, jonka jälkeen vanhemmat tulivat noutamaan lapsensa ja päivä päättyi.

3 VARHAISKASVATUS SUOMESSA

3.1 Varhaiskasvatuksen määritelmä

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutta. Toiminnassa painottuu pedagogiikka ja toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Jokaisella kunnalla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta siinä muodossa ja laajuudessa, miten tarve edellyttää. Ja jokaisella kunnan alle kouluikäisellä lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.) Varhaiskasvatusta voidaan tarjota eri toimintamuodoin, kuten päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona sekä kerho- ja leikkitoimintana. (Opetushallitus, 2020.) Varhaiskasvatuksella tavoitellaan monia asioita, esimerkiksi lapsen turvallisen kasvun edistämistä ja tukemista, ikätasoisien kehittymisen ja oppimisen tukemista, myönteisiä oppimiskokemuksia monipuolisella pedagogisella toiminnalla. Näiden monien tavoitteiden pohjalta, on varhaiskasvatuksen ryhmät muodostettava ja tilat suunniteltava ja järjestettävä niin, että tavoitteet olisi mahdollista toteuttaa. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

3.2 Ohjaavat lait ja asiakirjat

Suomessa varhaiskasvatusta ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla asiakirjoilla. Uudistettu varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018. Laki säätelee varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta, lapsen oikeudesta saada varhaiskasvatusta, sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta. Varhaiskasvatuslain lisäksi esiopetuksesta ja lapsen mahdollisuuksista osallistua siihen säädetään perusopetuslaissa (628/1998). (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, luku 1 1 §.)

Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatuksen järjestämistä ja toteuttamista ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelmat. Opetushallitus on antanut varhaiskasvatuslain perusteella valtakunnallisen määräyksen: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on valtakunnallinen asiakirja, jonka pohjalta varhaiskasvatusta toteutetaan ja laaditaan paikalliset sekä lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Kuten todettua, varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja laa-

ditaan myös paikallisella tasolla. Kolmitasoinen varhaiskasvatussuunnitelmista muodostuva kokonaisuus sisältää valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lisäksi paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s.7)

Varhaiskasvatuksen järjestäjät ovat velvoitettuja laatimaan ja hyväksymään paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka perustuvat valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Varhaiskasvatuksen laatimisvelvoite koskee yleisintä varhaiskasvatuksen järjestäjää, kuntia, sekä myös kunnan valvomaa yksityisten toimijoiden tarjoamaa päiväkotitoimintaa, perhepäivähoitoa ja avointa varhaiskasvatustoimintaa. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on velvoittava ja se voidaan laatia kaikkia edellä mainittuja toimintamuotoja koskevaksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s.8)

Varhaiskasvatussuunnitelmien kokonaisuuden kolmannen tason muodostavat lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatuslaissa todetaan päiväkotien ja perhepäivähoitojen velvollisuudesta laatia jokaiselle toimintaan osallistuvalla lapsella henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelma laaditaan lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen toteuttamiseksi. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, luku 5 23 §.)

3.3 Suomalaisen varhaiskasvatuksen ominaispiirteet

Suomalaisella varhaiskasvatuksella on monia tunnistettavia ja hyviä toimintaperiaatteita jokapäiväisessä varhaiskasvatuksessa. Havaintojemme ja haastatteluiden pohjalta valikoimme neljä ominaispiirrettä, joita halusimme kehittää kyseisessä päiväkodissa ja tuoda suomalaisesta varhaiskasvatuksesta; nämä neljä piirrettä ovat lapsilähtöisyys ja osallisuus, turvallisuus, strukturointi sekä leikki.

3.3.1 Lapsilähtöisyys ja osallisuus

Kasvatuksessa on kyse kasvavan yksilön, lapsen, ja kasvattajan, aikuisen, välisestä valtasuhteesta. Valtasuhteeseen vaikuttavat kasvattajan henkilökohtaiset näkemykset, sekä kulttuuriin ja aikaan sidonnaiset tekijät ja käsitykset lapsen perusolemuksesta.

Nämä käsitykset ohjaavat aikuisia erilaisiin kasvatustoimenpiteisiin, riippuen siitä miten näemme lapsen. Näemmekö lapsen passiivisena, ohjeita vastaanottavana, kesken-eräisenä kasvajana. Vai haluammeko tukea häntä lapsena ja antaa samalla mahdollisuuden toimia aktiivisena vuorovaikuttajina. (Turja, 2017, s.39.)

Lapsilähtöisyys terminä yleistyi 1990- luvulla, jolloin oli tavoitteena ottaa huomioon lapsen yksilöllisyys. Opetuksen ja toiminnan sisältö tulisi suunnitella niin, että lasten kiinnostuksen kohteet ja aiemmat kokemukset tulisi ottaa huomioon sekä mahdollistaa heidän osallisuutensa toiminnassa. Haasteena kasvattajille oli pelko siitä, että toiminta menisi liikaa lasten toiveita huomioon ottaviksi, eikä tilaa jäisi kasvattajan osaamisen esiin tuomiselle ja oppimistavoitteiden saavuttaminen jäisi liian vähäiseksi. (Turja, 2017, s.40.) Tällaisessa ajattelumallissa on mahdollisuutena ohjata toiminta aikuisjohtoiseksi. Aikuisjohtoisuus tarkoittaa täysin aikuisen ohjaamaa ja johtamaa toimintaa. (Vehkakoski & Rantala, 2012, s.157). Yksinkertaisesti voidaan ajatella, että lapsilähtöisyys ja aikuisjohtoisuus yhdessä luovat osallisuuden. (Helsingin kaupungin sosiaalivirasto, 2008, s.4.)

Pelkkä lapsen osallistuminen toimintaan ei välttämättä luo lapselle osallistumisen kokemusta, se on lapsen oma kokemus kuulluksi tulemisesta ja hänelle tärkeästä tilanteesta, jossa hänet on otettu huomioon. Osallisuuden kokemus tuo lapselle iloa ja innostusta toimintaan, jossa hän saa olla osallisena, aikuisena emme voi näitä tilanteita asettaa lapselle, vaan ne on mahdollistettava. Meidän on samalla pyrittävä pääsemään sisälle lapsen mieleen ja tapaan toimia eri tilanteissa, kuten sosiaalisissa tilanteissa ja ympäristön tarkastelussa, jotta voidaan ohjata lasten oppimista osallisuuden mahdollistamisen keinoin. (Leinonen, 2014, s.18 & s.34.) Aikuisen roolissa korostuvat kuunteleminen, saatavilla olo ja avustaminen. Samalla aikuisten vastuulla on puitteiden luominen sekä ajan ja tilan hallinnoiminen. Myös toiminta tulisi suunnitella niin, että jokainen lapsi huomioitaisiin yksilönä, ei vain osana ryhmää. (Kalliala, 2008, s.22 & s.25.)

3.3.2 Turvallisuus

Varhaiskasvatusympäristön tulee olla kehittävä, turvallinen ja terveellinen, sekä sen tulee myös edistää oppimista lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioiden. Samat vaatimukset pätevät toimitiloihin ja toimintavälineiden terveellisyyteen, turvallisuuteen ja asianmukaisuuteen. Näiden lisäksi on huomioitava myös esteettömyyden näkökulma. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, luku 2 10 §.) Kuten varhaiskasvatuslaissa todetaan, kokonaisvaltaisesti turvallisen varhaiskasvatuksen perustana toimii fyysisesti turvallinen oppimis- ja kasvuympäristö. Turvallisuus, tarkoituksenmukaisuus ja terveellisyys tulee olla huomioituna itse päiväkotirakennuksen ja sen kalustuksen lisäksi myös rakennuksen teknisissä järjestelmissä, välittömässä lähiympäristössä, liikennealueilla, liikunta-alueilla ja lähimetsissä. (Opetushallitus, 2020.) Oppiympäristöllä käsitteenä tarkoitetaan paikkoja, tiloja, yhteisöä, käytäntöjä, tarvikkeita ja välineitä, jotka tukevat lasten oppimista, vuorovaikutusta ja kehitystä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s.32.) Turvallinen varhaiskasvatuksen oppiympäristö vaatii aktiivista havainnointia ja toimia olosuhteiden turvallisuuteen vaikuttamiseksi ja sen ylläpitämiseksi. Henkilöstön tulee sitoutua fyysisen ympäristön turvallisuuteen panostamiseen ja puuttua asioihin, mikäli epäkohtia ilmenee. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin on kirjattu tavoitteeksi tarjota oppimista edistävä, kehittävä, esteetön sekä terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.

Lapselle tulee tarjota psyykkisesti turvallinen varhaiskasvatusympäristö. Käsitteenä psyykkisesti turvallinen kasvu- ja oppiympäristö pitää sisällään tunnetaitojen vahvistamista sekä positiivisten että negatiivisten tunteiden käsittelyn kautta, luottamuksellisen ilmapiirin rakentamista ja mahdollisuuden lapselle olla osa ryhmää tasavertaisena ja ainutlaatuisena itsenään. Varhaiskasvatuksen psyykkistä turvallisuutta edistetään lasten yksilötasolla tapahtuvan tunnetaitojen ja itsetunnon vahvistamisen kautta, kaveritaitojen kehittämisen kautta sekä lapsiryhmän tasolla tukemalla ryhmäytymistä ja varmistamalla, että jokainen lapsi pääsee osaksi vertaisryhmää, eikä koe sosiaalista torjuntaa. (Opetushallitus, 2020.)

Varhaiskasvatuksen sosiaalinen turvallisuus pitää sisällään lasten osallistumista, osallisuutta ja vuorovaikutusta koskevia asioita. Lapsella, kuten kaikilla muillakin ihmi-

sillä on perustarve olla osa yhteisöä ja kuulua joukkoon. Varhaiskasvatuksessa aikuisen tehtävänä on varmistaa jokaisen lapsen mahdollisuus olla osana vertaisryhmää. Oppiympäristön tulee olla salliva ja sosiaalisesti turvallinen tukeakseen lasten vuorovaikutustaitojen jatkuvaa kehitystä ja kokemusta osallisuudesta ympäröivään vertaisryhmään. Sosiaalisesti turvallisen ympäristön lisäksi hyvä itsetunto, kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa ja tunne yhteisöön kuulumisesta vahvistaa lapsen osallisuutta. Sosiaalisesti turvallisen kasvu- ja oppiympäristön rakentuminen ei ole vain aikuisten toimista riippuvainen asia. Jokaisella yhteisön jäsenellä on osuutensa sosiaalisessa ilmapiiressä ja tämän vuoksi aikuisilla on tärkeä rooli olla esimerkkinä lapsille ja mahdollistaa heille vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea vuorovaikutustaitojen oppimista. (Opetushallitus, 2020.)

3.3.3 Strukturointi

Strukturointi tarkoittaa rakenteiden luomista jollekin toiminnalle tai asialle. Rakenteita luomalla pyritään tekemään asioista helpommin toteutettavia. Kontekstista riippuen strukturoinnilla voi olla erilaisia merkityksiä, mutta varhaiskasvatuksen näkökulmasta katsottuna se liittyy usein tehtäväsarjojen palastelemiseen, havainnollistamiseen, rutiinien luomiseen ja ennakoitavuuden helpottamiseen. Olennaista strukturoinnissa on siis rutiinien muodostaminen ja selkeä sekä samansuuntainen toiminta riippumatta tilanteesta ja ympäristöstä. Varhaiskasvatusympäristössä usein strukturoitavia asioita ovat aika, fyysiset tilat, toiminnot, kommunikointi ja lapsiryhmien rakenteet. Varhaiskasvatusympäristöissä toimii paljon lapsia ja aikuisia, joten on tärkeää, että suunnitteluun osallistuvat kaikki aikuiset, jotka toimivat strukturoinnin kohteena olevien tilojen, toimintojen tai asioiden parissa. Yhteisillä toimintamalleilla, sitoutumisella ja selkeillä tavoitteilla pystytään tukemaan rutiinien syntymistä ja havainnoida saavutettuja hyötyjä arjessa. (Hannukainen, 2019.)

Varhaiskasvatusympäristön visuaalisen jäsentämisen eli arjen strukturoinnin suurena tavoitteena on havainnollistaa lapsille esimerkiksi päivän tapahtumia ja luoda rakenteita päivän toimiin ja tehtäväsarjoihin. Lapsen arjessa toimimista helpottaa muun muassa tiedot siitä, mitä pitää tehdä, missä, kenen kanssa ja milloin. Tieto siitä, miten missäkin tilanteessa tulee toimia, helpottaa lasta kokemaan olonsa turvalliseksi.

Struktuuri tarkoittaakin lapsen näkökulmasta juuri turvallisuudentunnetta. Arjen strukturoinnin avulla on myös mahdollista välttyä monilta erimielisyyksiltä ja helpottaa toimintojen aloittamista, kun asiat ovat ennakoitavissa ja yhteiset pelisäännöt on sovittu lapsen kanssa etukäteen. (Lehtisare, 2012, s. 13.)

3.3.4 Leikin merkitys

Lapsella on oikeus hyvään opetukseen, joka on mahdollista yhdistää myös leikkiin. Lapsella on oikeus leikkimiseen ja ilon kautta oppimiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s.21.) YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista vaatii sopimusvaltioiden tunnustavan lasten oikeudet lepoon ja vapaa-aikaan, lapsen ikätasoisien leikin ja virkistystoiminnan harrastamiseen, sekä osallistua vapaasti kulttuuri- ja taiteelliseen toimintaan. (Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991, 31 artikla.) Varhaiskasvatuksessa on mahdollistettava lasten erilaiset leikit, välineineen ja tiloineen. Lasten leikit luovat mahdollisuuksia pedagogiselle toiminnalle, vaikka leikki ei ole lapsen tietoinen oppimisen väline, vaan tapa hahmottaa, olla ja elää lapsen omaa maailmaa. Kokemus osallisuudesta, ilosta ja kiinnostuksesta virittää lapsen leikin maailmaan. Lapsi kokee leikkiessään iloa ja mielihyvää ja kehittää itseään aktiivisena toimijana, mikä luo lapselle sosiaalisia suhteita. Lapselle on luotava turvallinen mahdollisuus kokeilla ja erehtyä leikin avulla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s.38- 39.)

Leikki, ja varsinkin lasten vapaa leikki, on hyvä työmenetelmä varhaiskasvatuksessa. Pedagogisten piirteiden lisääminen leikkiin, lasten leikin havainnointi ja dokumentointi, ovat varhaiskasvatusta edistäviä työmenetelmiä, joita pitäisi käyttää päiväkodin arjessa. Päiväkodin aikuisen on turvattava ja mahdollistettava leikin aloittaminen. Päiväkodin aikuisen on tuettava leikin kehitystä ja mahdollistettava leikkiin osallistuminen lapsille, heidän taitotasojen mukaan. Aikuinen voi tehdä näitä asioita, sekä lisäksi havainnoida leikkiä leikin ulkopuolelta tai liittyä mukaan leikkiin. Tämä tuo paljon uusia työkaluja lasten toiminnan suunnitteluun, tuo lapsille turvaa ja tukea vuorovaikutukseen ja leikin etenemiseen, antaa lapsille uusia oppimisen mahdollisuuksia ja tuo uusia näkökulmia aikuiselle, lasten havainnoinnin kannalta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s. 39.)

Lapselle leikki on monesti merkityksellistä ja tärkeää. Joskus leikki jää kiireen ja muun toiminnan alle. Aikuiset usein perustelevat sen sillä, että on paljon tavoitteita saavutettavana, taitoja opittavana ja suunnitelmia toteuttavana, että vapaalle leikille ei välttämättä ole mahdollisuutta. Leikin merkityksellisyys ja tärkeyden tunne on saavutettavissa, kun lapsen vapaa leikki mahdollistetaan. Vapaa leikki on yksinkertaisuudessaan vapaata. Aikuisilla on monesti tarve tietää leikin selvä merkitys. Vapaata leikkiä ei tarvitse arvottaa tai esittää merkitystä. Vapaa leikki toimii leikkijän tarpeisiin vastaten ja omilla ehdoilla, sekä se lähtee tilanteesta ja leikkijästä itsestään. Ajatellaan että vapaa leikki tarkoittaa, ettei leikkiin puututa. Aikuisella on kuitenkin merkitys leikissä. Aikuisen on tarjottava olosuhteita, aikaa, tilaa ja välineitä leikin aloittamiselle. Leikki tarvitsee myös virikkeitä ja alkusysäyksen, jonka aikuinen voi tarvittaessa tarjota. Aikuisen ei tarvitse vaatia leikiltä mitään, eikä myöskään hallita tai määrittää sitä, ollakseen osallisena ja auttaa leikin maailmassa. (Vehkalahti & Urho, 2013, s. 8- 19.) Vapaalla leikillä on fyysiset ja leikkiympäristön määrittelemät rajoitteet, aikuisen on vastattava vapaan leikin rajoista ja turvallisuudesta (Alanen & Karila, 2009, s. 212-213.).

4 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Taustatietoa projektista ja kehittämistyön lähtötilanne

Tammikuussa 2020 meille aukesi mahdollisuus lähteä Vietnamiin työharjoittelijoiksi suomalaisperusteiseen koulutusalan yritykseen. Pohjatietona oli, että harjoittelujakso tulisi sisältämään opetustyötä ja oppisisältöjen suunnittelua päiväkodeissa ja kouluissa. Lisäksi saimme tiedon mahdollisesti alkavasta suomalaistyyppisen päiväkodin perustusprojektista, jonka puitteissa saisimme myös työskennellä. Saimme tietoa suunnitellun kehittämistyön lähtökohdista helmikuussa 2020, jo ennen Vietnamiin lähtöämme. Tapasimme Fiviedu Global Oy:n toimitusjohtajan Toni Tranin ja hän avasi meille mahdollisen päiväkodin perustamisprojektin lähtökohtia ja meille suunniteltua roolia kehitystyössä. Tässä vaiheessa Hai Ba Trungin ja Fiviedun yhteistyöprojekti suomalaistyyppisen päiväkodin avaamiseksi ei ollut vielä varmistunut, mutta saimme tiedon, että mikäli projektia lähdetään toteuttamaan, olisimme vahvasti mukana kehitystyössä varhaiskasvatuksen asiantuntijan roolissa. Emme olleet tässä vaiheessa vielä

päättäneet, että tekisimme tämän kehittämistyön opinnäytetyönämme, mikäli se toteutuisi. Saimme tapaamisen yhteydessä tietoa projektin suunnitelluista aikatauluista, yhteistyökumppani Hai Ba Trung- koulukonsernin toiveista ja vietnamilaisesta päiväkotikulttuurista, mistä meillä ei ollut entuudestaan mitään pohjatietoa.

Vietnamiin saavuttuamme helmikuun 2020 lopulla, projektin alkaminen oli varmistunut. Saimme perehdytyksen sen hetkisiin suunnitelmiin ja pääsimme aloittamaan työskentelyn päiväkotiohjelman materiaalien suunnittelun parissa. Tässä vaiheessa päiväkotiohjelman tuottamiseen keskittyvä kehitystyömme tarkoitus ja tavoitteet olivat melko selkeitä, mutta suunnitelmat koko projektin aikataulusta ja toteutuksesta olivat vielä suurpiirteisiä. Uusien päiväkotitilojen rakentamisesta oli olemassa jo alustava aikataulu ja piirustukset, mutta päiväkotitoiminta itsessään oli vielä suunnitteluasteella. Päiväkodin avaamisajankohta oli suunniteltu elokuulle 2020, mutta esimerkiksi henkilökunnasta ja lapsimääristä ei ollut vielä varmistuneita suunnitelmia.

Kehittämistyön edistyessä päätimme, että se tulee olemaan opinnäytetyömme. Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Opinnäytetyön tuotoksena tulemme kehittämään vietnamilaista päiväkotia toimimaan suomalaisilla arvoilla ja tavoilla, joista olemme saaneet tietotaitoa sosiaalialan (AMK) opinnoistamme, kirjallisuudesta, sekä aiemmin alalta kertyneestä työkokemuksesta. Teoreettiset lähtökohdat tulevat koulutuksemme tuomasta opista, sekä suomalaiseen varhaiskasvatukseen liittyvästä kirjallisuudesta. Tulemme käyttämään myös suomalaista varhaiskasvatusta ohjaavaa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 -määräystä ja varhaiskasvatust lakia jossain määrin. Nämä luovat yhdessä suurimman osan opinnäytetyömme teoriapohjasta. Lisäksi käytämme omaa kokemukseen perustuvaa tietoutta, koska suomalainen varhaiskasvatus on käytännössä alkanut tulla tutuksi ammatillisissa harjoitteluissa ja myös niiden ulkopuolella tehdyissä alan töissä. Kokemuskohtaista tietouttamme pyrimme tukemaan perustelemalla sitä teorialla.

4.2 Yhteistyökumppanin esittely

Vietnamissa toimimme suomalaisperusteisessa koulutusalan yrityksessä, nimeltään FiViEdu Global Oy (jatkossa käytämme yrityksestä nimitystä Fiviedu). Fiviedu on

Kehittämistyön tavoitteena on tuottaa avattavan päiväkodin pedagogisen toiminnan perustaksi tuleva päiväkotiohjelma, mikä perustuu suomalaiseen tapaan suunnitella ja toteuttaa varhaiskasvatusta. Ohjelman on suunniteltu sisältävän suomalaistyyppinen varhaiskasvatussuunnitelma päiväkodin käyttöön ja opetussuunnitelma ensimmäiseksi toimintavuodeksi. Päiväkotiohjelman lisäksi kehittämistyö tulee sisältämään konsultointia fyysisen toimintaympäristön rakentuessa ja päiväkotiin rekrytoitavalle henkilökunnalle suunnattuja koulutuksia päiväkotiohjelman perehdyttämiseksi ja käyttöönoton sujuvoittamiseksi. Koska tavoitteena on liittää suomalaistyyppisyys pysyväksi ja näkyväksi osaksi päiväkodissa tarjottavaa varhaiskasvatusta, luo se tarvetta henkilökunnan koulutuksille entisestään. Koulutusten tavoitteena on lisätä henkilökunnan tietotaitoa suomalaistyyppiseen päiväkotiohjelmaan liittyen ja motivoida heitä ottamaan se pysyväksi osaksi toteutettavaa varhaiskasvatusta. Teoriapainotteisten koulutusten tueksi tavoitteena on päästä myös jalkautumaan avattavaan päiväkotiin valmentamaan henkilökuntaa käytännön tasolla.

5 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

5.1 Kehittämistyön suunnitelma ja toteutus käytännössä

Saapuessamme Vietnamiin pääsimme aloittamaan kehitystyössä välittömästi. Projektiamme johti Fiviedun toimitusjohtaja Toni Tran, joka oli käynyt keskusteluja yhteistyökumppanin kanssa, jonka toiveiden kautta aloitimme kehittämistyön varhaiskasvatussuunnitelman suunnittelulla. Ensimmäinen toteuttamamme asia oli päiväkodissa aloittavien lasten esitietolomake. Tällaista kaavaketta ei ollut tietojemme mukaan vietnamilaisessa varhaiskasvatuksessa käytössä, joten halusimme mahdollistaa sen käytön tulevalle päiväkodille. Esitietoa päiväkotiin tulevasta lapsesta on hyvä saada, koska siinä tulee ilmi lapsen mieltymykset ja haasteet, joita vanhemmat tunnistavat heidän arjessaan. Tämä helpottaa työntekijöitä suunnittelemaan mahdollisia tukitoimia ja tuo helpotusta lasten kanssa toimimiseen, kun heistä tiedetään jotain jo entuudestaan. Otimme ideoita monista eri lähteistä ja kokosimme omanlaisen ja tarpeeseen vastavan kyselylomakkeen, jossa otimme myös huomioon saamaamme tietoa Vietnamin kulttuurista.

Saimme myös ensimmäisen viikon aikana arkkitehdin tekemiä havainnekuvia siitä, miltä päiväkotitoiminta voisi mahdollisesti näyttää. Päiväkotitoiminta oli siis tarkoitus rakentaa eräänlaiseen elämyspuistoon, jossa on tilaajan toinen koulurakennus ja sitä ympäröivä luonto. Ihanteellisen sijainnin lisäksi alueella oli mahdollisuuksia kasvattaa kasveja, paljon tilaa ulkona leikkimiseen ja retkien tekemiseen sekä myös eläinten hoitoon, joka olisi luonut mahdollisuuksia toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen opettajan näkökulmasta. Havainnekuvista saimme käsitystä tulevan päiväkodin arkkitehtuurista ja ryhmätilojen sijoittumisesta, mikä herätti paljon ideoita ja nosti myös esille kehittämiskohteita. Esimerkiksi ulkoilupihan materiaali oli havainnekuviissa kivilaattaa, mistä tuli mieleen lasten fyysinen turvallisuus ulkoillessa, joten annoimme kehittämisehdotuksen vaihtaa maamateriaali turvahiekkaan. Kehittämiskohteeksi nousi myös jalkojen ja käsien pesumahdollisuus ulkoilupihalta sisälle siirryttäessä. Päiväkodin pohjapiirustuksessa pesutilat olisivat olleet vastakkaisella puolella rakennusta ulkoilupihan nähdessä. Lähetimme kehitysehdotukset arkkitehdille pesumahdollisuuksien lisäämiseksi ja materiaalivalintojen muuttamiseksi.

Halusimme suunnitella ja tehdä päiväkodille oman varhaiskasvatussuunnitelman (vasu). Vasun pääpiirteet sovittiin Tonin kanssa, mutta vastasimme itse vasun sisällöstä ja sen muotoilusta. Päätimme vastata vasussa samoihin aiheisiin, jotka usein suomalaisessa vasussa tulee vastaan. Päiväkodin toiminta-ajatus, arvot, päivärutiini ja tähän päiväkotitoimintaan sovitettujen opettamisen sisältöalueet. Toiminta-ajatuksessa toimimme esiin asioita, jotka meidän mielestämme korostuvat suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Toiminta-ajatukseseen sisältyi esimerkiksi lapsen kuuntelu ja huomioiminen pedagogisessa toiminnassa, ryhmäkoot, kasvatuskumppanuus, aikuisen esimerkillisyys ja henkisesti sekä fyysisesti turvallinen kasvuympäristö. Teimme vasuun muutoksia ja lisäyksiä, kuten suunnitellun päiväkahvipöydän pois jättäminen, henkilöstörakenteen ja toimien kuvien avaaminen ja lapsen henkilökohtaisen vasun lisääminen liitteeksi. Vasun tekeminen eteni hyvää tahtia. Kirjoitimme vasun aina ensin suomeksi, niin että asia tuli mielestämme selkeästi esille, jonka jälkeen käänsimme kohta kohdalta aiheet englanniksi. Valmis vasu tuli olla englanniksi, jotta se lopulta pystyttiin kääntämään vietnamiksi. Aluksi kääntäminen toi haasteita, sanaston ja kieliopin suhteen, mutta kääntäminen alkoi sujumaan aika nopeasti.

Päiväkodin kehittämisen työtehtäviin kuului myös mainosvideon suunnittelu. Video toimisi markkinointina päiväkodin tulevien lasten vanhemmille. Videossa oli tarkoitus kuvata sisältöalueita, kuten tiedettä, teknologiaa, taidetta ja matematiikkaa. Videossa myös kuvattiin englannin kielen opetusta leikin kautta. Näin haluttiin tuoda esille päiväkodissa käytettävän opetuksen sisältö, joka oli tärkeää tuoda esille vietnamilaisessa kulttuurissa. Videossa haluttiin tuoda esille suomalaisessa varhaiskasvatuksessa tärkeiksi todettuja piirteitä, kuten vuorovaikutusta, kuuntelevaa ja auttavaa aikuista sekä lasten osallisuuden mahdollistaminen. Mainosvideo kuvattiin yhteistyökumppanin elämyspuistossa, jonne tulevan päiväkodinkin oli tarkoitus sijoittua. Kuvauksissa toimimme lasten kanssa hyvän ohjauksen periaatteiden mukaisesti.

Olimme alusta saakka tietoisia, että kehittämistyön tilaukseen on sisältynyt ensimmäisen toimintavuoden kattava opetussuunnitelma. Tämä käsitti siis englannin, matematiikan ja STEAM-aineiden tuntisuunnitelmat ja ohjeistukset opettajalle. Tämä oli kulttuurisidonnainen ajattelumalli, että suunnitelmia on ja niitä noudatetaan kellon tarkasti. Emme voineet vaikuttaa tähän ajatusmalliin, joten teimme suunnitelmat koko vuodeksi, kuten tilaaja halusi.

5.2 Covid-19 -pandemian vaikutukset ja projektin varmistuminen

Koko Vietnamin olomme aikana covid-19 -pandemia vaikutti työhömmme merkittävästi. Koulut ja näin ollen myös Fiviedun keskus olivat kiinni opiskelijoilta. Pandemian pahentuessa myös yritysten taloustilanne kärsi ja lopulta kaikki keskuksset jouduttiin sulkemaan toistaiseksi. Fiviedu joutui lomauttamaan koko vietnamilaisen henkilökunnan, eikä meillä ollut mahdollisuutta jatkaa kehittämistyötä yrityksen tiloissa sulkemisen jälkeen. Tämä siirsi työskentelymme asuntoomme, josta emme saaneet poistua muuten kuin pakollisiin menoihin. Covid-19 -pandemia toi myös epävarmuutta kehittämistyömmme jatkuvuudelle, koska projektin tilaaja kärsi myös taloudellisista haitoista. Asiat muuttuivat viikoittain. Tuli päätös, että päiväkotia ei rakenneta-kaan alusta alkaen, vaan se remontoitaisiin jo olemassa olevasta rakennuksesta. Tämäkin päätös vaihtui nopeasti ja seuraava suunnitelma oli aloittaa toiminta jo aiemmin päiväkotina toimineessa kiinteistössä. Tämäkin oli pitkään vain suunnitelma, eikä lo-

pullista varmuutta asiasta saatu. Taloustilanne johti myös siihen, että ei ollut enää varmaa, ostaako tilaaja suunnittelemaamme päiväkotiohjelman vai tultaisiko kehitystyölle etsimään uutta yhteistyökumppania. Pandemian pahentuessa maailmanlaajuisesti projektimme vastuuhenkilö Toni Tran päätti palata Suomeen perheensä luokse, ennen kuin lentoyhteydet Suomen ja Vietnamin välillä loppuisivat toistaiseksi. Tämä vaikeutti yhteydenpitoa hänen kanssaan ja näin ollen koko kehittämistyön valmistuminen tuntui vaikeammalta.

Kehittämiprojektimme varmistuminen tapahtui kesäkuun aikana, eli Vietnamin viettävän aikamme loppupuolella. Tämä tarkoitti sitä, että projektimme loppuun saattaminen ja ohjelman sisään ajaminen tapahtuisi nopealla aikataululla, kun päiväkotien aukeaminen mahdollistuisi viimein. Päiväkodin sijainnista ja rakennuksesta tuli varmistus sekä yhteistyökumppani sai rekrytoitua myös uuden henkilökunnan. Olimme saaneet varhaiskasvatussuunnitelman päätökseen ja se oli kääntäjällä työstettävänä. Aloimme käsittelemään tulevia henkilökunnan koulutuksia ja niiden sisältöä. Vastuulamme oli kouluttaa henkilökunta suomalaisen varhaiskasvatukseen pohjautuvaan ajatusmalliin. Aloimme suunnittelemaan koulutuksia ja samaan aikaan pääsimme ensimmäistä kertaa havainnoimaan kokonaista päiväkotipäivää. Havainnointi selvitti paljon päiväkodin toimintatapoja ja esiin nousi myös kehitettäviä asioita. Alkuvaiheessa valikoidut kehittämiskohteet eivät silti muuttuneet, vaan ne olivat aiheellisia tämän päiväkodin toimintaan liittyen. Esiin nousi haasteita ajan ja tilojen strukturoinnin, sekä leikin merkityksen suhteen. Päätimme käsitellä näitä asioita opettajien koulutuksissa. Meiltä kysyttiin myös paljon liittyen tilojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opettajat pyysivät meiltä paljon visuaalista materiaalia suomalaisista päiväkodeista ja niiden sisustuksesta. Meille oli toki tärkeää muokata ryhmätilat suomalaista paista varhaiskasvatusta tukevaksi, mutta huomio tuntui opettajilla keskittyvän päiväkodin visuaaliseen ilmeeseen ja sisustukseen. Painotimme koulutuksessa varhaiskasvatuksen sisältöä, ettei toiminta jäisi pelkästään ulkoisesti hyvän näköiseksi toiminnaksi.

5.3 Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen

Paikallisella varhaiskasvatussuunnitelmalla on tärkeä merkitys varhaiskasvatusta tarjottaessa. Varhaiskasvatussuunnitelma tulee laatia siten, että se ohjaa, määrittelee ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä. Suunnitelmaa laadittaessa tulee huomioida paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet sekä varhaiskasvatusta koskevan arviointitiedon tulokset. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee huolehtia myös siitä, että esimerkiksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus osallistua varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, s. 7-8.) Näistä lähtökohdista aloimme luomaan suunnitelmaa siitä, miten toteuttaisimme perustettavaan päiväkotiin luotavan varhaiskasvatussuunnitelman. Covid-19 -pandemian vuoksi koulut ja näin ollen myös päiväkodit olivat Vietnamsissa suljettuina harjoittelujaksomme alusta kesäkuun 2020 alkuun saakka. Tilanne oli myös siltä kannalta epämääräinen, että koulujen suljettuna pysymisestä ilmoitettiin kahden viikon jaksoissa kaupunginhallituksen toimesta, eikä ollut pidemmän tähtäimen suunnitelmaa, milloin eritoten päiväkoteja pyritäisiin avaamaan uudelleen. Lähtökohtaisesti siis tiesimme, että emme pääsisi havainnoimaan paikallista päiväkotitoimintaa ennen varhaiskasvatussuunnitelman kirjoitustyön aloittamista ja mahdollisesti koko harjoittelujaksomme ajanakaen. Huomiota vaativien erityis- ja kulttuurisidonnaisten piirteiden havainnoinnin ollessa mahdotonta, käytimme muita saatavilla olevia tietolähteitä. Näihin kuuluivat keskustelut Fiviedun johtajan Toni Tranin kanssa, joka oli ollut mukana päiväkotiprojektin suunnittelussa alusta alkaen. Hänellä ja muilla vietnamilaisilla kollegoillamme oli myös tarjota meille pohjatietoa paikallisista päiväkodeista, jotta saimme muodostettua käsitystä siitä, millaisia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta poikkeavia asioita tulisi huomioida varhaiskasvatussuunnitelman sisällössä. Suunnitteluvaiheessa saimme tietoa yhteistyökumppanimme toiveista, millaista päiväkotiohjelmaa ja sen sisältämiä materiaaleja he ovat toivoneet Fiviedun kanssa käydyissä keskusteluissa ennen aloittamistamme kehittämistyössä.

Varhaiskasvatussuunnitelman aloituspalaverissa saimme tietoomme, että vasun odotettiin sisältävän tietoa suomalaistyypisistä toimintatavoista, arvoista, päivärakenteesta ja sisältöalueista, mitkä oli ennalta päätetty kuuluviksi tulevaan päiväkotiohjelmaan. Sisältöalueihin kuului matematiikan, STEAM-aineiden, englannin ja elämän-

taitojen opetuksen suunnittelu avattavan päiväkodin arjessa. STEAM-aineet tarkoittavat teknistieteellisiä aloja, joiden opetuksessa Fiviedulla on vahva tausta, yrityksessä työskennelleiden opettajien vuoksi. STEAM on lyhenne englanninkielisistä sanoista science, technology, engineering, arts ja mathematics. STEAM-aineiden opetus sisältää näiden teemojen mukaisten oppimiskokemusten mahdollistamista hyödyntämällä muun muassa ilmiöoppimisen keinoja.

Aloitimme työmme vasun liitteeksi tulleesta päiväkodissa aloittavien lasten alkutietolomakkeesta. Tällaista ei yhteistyökumppanimme toimesta erikseen toivottu, mutta esimiehemme kanssa käymissä keskusteluissa tällaisen lomakkeen tuottaminen osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa oli perusteltua. Kyseessä oli täysin uuden päiväkodin perustusprojekti, joten päiväkodin suunniteltuna avaamisajankohtana kaikki päiväkotiin tulevat lapset olisivat uusia ja heidän taustatietojensa kerääminen tärkeää. Tähän oletettavaan tarpeeseen päädyimme vastaamaan luomalla selkeän ja olennaiset taustatiedot keräävän lomakkeen, mikä liitettäisiin käytännön sovellusohjeineen osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa.

5.3.1 Toiminta-ajatus ja arvot

Päätimme aloittaa vasun avaamalla suomalaisen varhaiskasvatuksen taustalla olevaa ajattelutapaa ja toiminta-ajatusta. Koimme merkitykselliseksi avata sitä riittävän laajasti ja käsitellä varhaiskasvatuksen toiminta-ajatusta tärkeimmistä eri näkökulmista. Teemoiksi valikoituivat lapsilähtöisyys, laadukas varhaiskasvatus, ammatillinen työote ja kasvuympäristö. Kappaleen jatkoksi nostimme merkityksellisimmät arvot, jotka ovat havaittavissa toiminta-ajatusta käsittelevässä kappaleessa. Vasuun kirjatut arvot olivat tasa-arvo, toisen ihmisen tasapuolinen kunnioittaminen, lapset ensin -mentaliteetti ja turvallinen varhaiskasvatus.

Toiminnan lapsilähtöisyyden saavuttamista käsitellessämme nostimme tärkeimpänä asiana lasten havainnoinnin ja kuuntelemisen sekä luottamuksellisen suhteen rakentamisen. Lapsilähtöisyyden näkökulmasta kuunteleminen koskee suurissa määrin lasten toiveita ja ideoita sekä niiden mahdollista toteuttamista. Halusimme korostaa myös

lapsen yksilötasolla kohtaamista ja aitoa läsnäoloa. Lapsen huolien, murheiden, onnellisten hetkien, epävarmuuden ja onnistumisten kuuntelua ja huomioimista. Lasten havainnoinnin, kuuntelemisen ja ymmärtämisen ollessa hallinnassa, voidaan lähteä tuomaan lapsilähtöisyyttä päiväkodin toiminnan pedagogiseen suunnitteluun. Havaintojemme mukaan aikuislähtöinen ja -johtoinen toiminta on todella yleistä vietnamilaisissa päiväkodeissa suomalaisesta näkökulmasta ja esimerkiksi se on esteenä lapsen luovuuden, ideoiden ja mielikuvituksen pääsemisessä täyteen potentiaaliinsa. Lapsilähtöiseen toimintaan pyrittäessä tulee huomioida aikuislähtöisen toiminnan ero aikuisjohtoiseen tapaan ohjata toimintaa. Kuten suomalaisissakin päiväkodeissa, aikuisjohtoisuutta tarvitaan toiminnan ohjaamisessa, mutta sen tulee kulkea sopivissa määrin käsi kädessä lapsilähtöisyyden kanssa.

Toisena teemana käsitteimme, mistä laadukas varhaiskasvatus koostuu ja mikä sen merkitys on päivittäisen päiväkotitoiminnan tasolla. Päiväkotiryhmän rakenne luo pohjaa tarjottaessa laadukasta varhaiskasvatusta. Ryhmän koko tulee olla sopivassa suhteessa työntekijöihin nähden. Lapsen edun kannalta tärkeää on taata mahdollisuus kuulluksi tulemiselle ja henkilökohtaiselle huomioinnille. Vastaavasti liian suurten ryhmäkokojen aiheuttama resurssivaje vaikuttaa negatiivisesti niin lasten kuin työntekijöidenkin hyvinvointiin. Lapsiryhmien koolla on vaikutus myös lapsen oppimiseen ja sosiaalisten taitojen kehitykseen. Toiminta-ajatuksena on tarjota lapsille hyväksyvä ja turvallinen toimintaympäristö, jossa panostetaan mahdollisuuksien mukaan pienryhmätoimintaan. Halusimme korostaa pienryhmätoiminnan merkitystä erityisesti, sillä emme kuulleet tai havainneet sitä käytettävän vietnamilaisissa päiväkodeissa. Laadukas varhaiskasvatus on lasten kanssa toimimisen lisäksi myös lasten huoltajien kanssa tehtävää työtä. Emme tienneet vasua kirjoittaessamme, miten vanhempien kanssa tehtävään kasvatusyhteistyöhön suhtaudutaan vietnamilaisissa päiväkodeissa, joten halusimme korostaa sen merkitystä ja tarjota opettajille näkökulmaa suomalais-tyyppisestä ajatusmallista vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön ja kommunikoinnin hyödyistä ja merkityksestä. Kasvatusyhteistyö kulkee vahvasti käsi kädessä tekemiemme lapsen henkilökohtaisen vasun ja esitetolomakkeen kanssa, joten myös niiden käyttöönoton perustelemiseksi kiinnitimme erityistä huomiota huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkitykseen.

Ammatillinen työote alkaa omien oikeuksien ja velvollisuuksien ymmärtämisestä. Tiesimme, että vietnamilainen päiväkodin opettajien koulutus on melko vaihtelevaa ja maassa on olemassa muutama eri laajuinen ja -mittainen koulutusväylä. Ammatillisen pätevyyden lisäksi laadukas ammatillinen työote sisältää esimerkillisen toiminnan lapsia kohtaan ja arvojen sekä eettisten toimintatapojen mukaan toimimista. Erityistä merkitystä tälle teemalle loi se, että avattavaan päiväkotiin oltiin rekrytoimassa uusi henkilökunta, joten tulevien työtiimien tulisi panostaa ammatilliseen työotteeseensa yksilötasolla, mutta myös tiimeissä yhteisten toimintamallien ja johdonmukaisen toiminnan muodossa.

Hyvän kasvatusympäristön muodostumiseen vaikuttaa sen monipuolisuus, virikkeellisyys sekä fyysinen ja henkinen turvallisuus. Pohjatietonamme oli, että vietnamilaisten päiväkotien tilat eivät ole yhtä paljon samasta muotista verrattuna suomalaisiin päiväkoteihin ja kodinomaisuus ei ole yhtä paljon läsnä. Tästä syystä halusimme avata opettajille ajatusmalliamme hyvän kasvatusympäristön rakentumisesta. Turvallisuuden tulee olla lähtökohta tilojen käytössä ja toiminnassa ylipäätään ja halusimme lisäksi korostaa, että virikkeellinen kasvatusympäristö lähtee pitkälti työntekijöiden toiminnasta ja luovuuden käytöstä tilaratkaisujen suhteen.

5.3.2 Sisältöalueet

Vietnamilaisten päiväkotien kulttuurisidonnaisiin piirteihin kuuluu oppituntien pitäminen jo päiväkodissa. Maan opetuskulttuurissa pidettiin todella tärkeänä, että lapset osallistuvat eri sisältöjä käsitteleville oppitunneille ja oppivat käyttäytymään tunneilla opetuskulttuurin edellyttämällä tavalla. Päiväkotiohjelman tilaaja Hai Ba Trung -koulukonserni halusi opetussuunnitelman ja tuntisuunnitelmat neljään eri sisältöön ensimmäiselle toimintavuodelle. Opetussuunnitelma ja tuntisuunnitelmat tehtiin vasusta erillisiksi materiaaleiksi. Aikuislähtöiset oppitunnit eivät vastanneet suomalaistyyppisen varhaiskasvatussuunnitelman toiminta-ajatusta, joten lähestyimme asiaa kompromissilla. Päiväkotiohjelman tuli sisältää 3-5 -vuotiaille lapsille suunnatut matematiikan, STEAM-aineiden, englannin ja elämäntaitojen viikoittaiset oppitunnit, joten keskityimme vasussa tarjoamaan päiväkodin opettajille vaihtoehtoisia ja en-

emmän lapsia osallistavia opetustapoja ja suomalaistyyppistä ajatusmallia niiden taustalla. Perinteinen vietnamilainen opetus perustuu opettajan sanomien ja kirjoittamien asioiden ulkoa oppimiseen ja kopioimiseen. Lähdimme siis tuomaan sisältöalueisiin lapsia osallistavia, havainnointiin, tutkimiseen, omaan päättelykykyyn ja ilmiöoppimiseen perustuvia oppimiskokemuksia.

Matematiikan opetus varhaiskasvatuksessa pyrkii kehittämään lasten loogista päättelykykyä, oppimisvalmiutta, varhaisia numerotaitoja sekä innostamaan lapsia ympärillä olevien matemaattisten pulmien tarkkailemiseen. Matematiikkaa voidaan nähdä myös opetuksen ulkopuolella. Opettajan tulisi kehittää ja ohjata lasten leikkejä ja pelejä pedagogiseen suuntaan. Kuten muitakin oppimissisältöjä, myös matematiikkaa löytyy kaikkialta ja loogista päättelyä voidaan sisällyttää varhaiskasvatuksen eri aktiviteetteihin. Matemaattista päättelyä, oppimista ja ongelmanratkaisua sisältäviä aktiviteetteja voidaan toteuttaa oppitunneilla monin eri keinoin. Lapsen keskittymiskyky on rajallinen, joten opetusta kannattaa toteuttaa oppimiseen tähtäävien toiminnallisten aktiviteettien, kuten leikkien ja pelien kautta oppimismotivaation ylläpitämiseksi.

Fiviedu on erikoistunut lapsille ja nuorille suunnattuun **STEAM-opetukseen**. Yrityksen johtaja Toni Tran on myös tuottanut oppimateriaaleja liittyen STEAM-aineisiin, mitä saimmekin hyödynnettyä tässä osiossa. STEAM on lähestymistapa oppimiseen ja sen tavoitteena on innostaa lapsia luonnontieteisiin, matematiikkaan, taiteeseen ja tekniikkaan. Näitä taitoja on mahdollista opettaa myös kohteenamme olleelle 3-5 -vuotiaiden ikäryhmälle. Tieteeseen, tekniikkaan ja taiteeseen tutustuttaminen antaa lapsille uusia mahdollisuuksia ymmärtää ympäröivää maailmaa. Ilmiöoppiminen ja erilaisten projektien toteuttaminen lasten kanssa antaa heille mieluisia oppimiskokemuksia, kehittää havainnointi- ja päättelykykyä sekä pitää oppimismotivaatiota yllä. Kirjasimme vasun STEAM-opetusta käsittelevään osioon myös paljon esimerkkejä ilmiöoppimisen hyödyntämisestä. Yhtenä esimerkkinä käytimme pää- ja välivärien opettamista, mitä voi opettaa lapsille eri tavoilla. Lapset voivat opetella värien nimet perinteisen opetuksen keinoilla tai vaihtoehtoisesti esimerkiksi sekoittamalla värejä itse vesiväreistä ja vedestä. Ilmiöoppimisesta eli tässä tapauksessa värien tutkimisesta ja keskenään sekoittamisesta jää positiivinen oppimiskokemus ja lapset saavat konkreettisia esimerkkejä opetuksen aiheena olevasta asiasta.

Vietnamissa **englannin kielen** taitaminen on keskimääräisesti heikkoa. Hyvää kielitaitoa pidetään maassa yleisesti arvokkaana taitona ja väylänä hyvään ansiotyöhön. Monet päiväkodit ovat aktivoituneet tilanteen saralla ja tarjoavatkin päiväkotikielillä lapsille mahdollisuutta osallistua englannin opetukseen. Maassa työskentelee paljon englantia äidinkielenään puhuvia ulkomaalaisia, jotka toimivat englannin opettajina lisäopetuskeskuksissa, kouluissa ja päiväkodeissa. Englannin opettaminen varhaiskasvatuksessa hyödyntää lasten herkkyyssaksoja, jolloin on luonnollista oppia ja omaksua kieliä. Se luo myös kielen oppimisessa jatkumon varhaiskasvatuksesta peruskouluun. Tavoitteena on kannustaa lapsia kehittämään positiivista asennetta ja kiinnostusta vieraita kieliä ja kulttuureja kohtaan sekä rakentamaan luottamusta omiin oppimiskykyihin ja kielen käyttämiseen. Muiden opetussisältöjen tavoin myös englantia voidaan yhdistää jokapäiväisiin tilanteisiin päiväkodin arjessa. Päivittäisissä toiminnoissa voi jatkaa oppitunnilla opetetun sisällön kertaamista. Jos opetuksen aiheena on ollut esimerkiksi värit, lapset voivat pelata pelejä ja leikkiä leikkejä, jotka liittyvät värien tunnistamiseen ja nimeämiseen. Englannin kielen oppiminen voidaan yhdistää myös päiväkodin päivittäiseen elämään. Esimerkiksi päivittäiset tervehdykset voidaan opetella toteuttamaan englannin kielellä samalla kerraten lapsille tuttua sanavarastoa ja luoden rutiinia englannin kielen käyttämisessä. Toistamalla ja rutiineja luomalla lapset voivat oppia jopa vaikeaa sisältöä. Kun englannista tulee osa päivähoidon päivittäistä toimintaa, myös aikuiset aktivoituvat käyttämään enemmän kieltä ja tämä vahvistaa itsessään rutiinia. Yhteistyöprojektissamme perustettuun päiväkotiiin rekrytoitiin kansainvälisessä päiväkodissa ennen toiminut henkilökunta. Tämän pohjalta oletuksemme oli, että he osaavat jossain määrin englantia. Heidän englannin kielen taitonsa oli kuitenkin kaikkiaan heikkoa ja rajoittui muutamiin sanoihin ja fraaseihin. Suunnitelmana oli hankkia englannin opetus ulkopuolisesta opetuksen tarjoajalta, mutta kielen käyttäminen arkisissa rutiineissa palvelisi myös tässä tapauksessa myös päiväkodin vietnamilaista henkilökuntaa vahvistamalla heidän kielitaitoaan.

Viimeisenä sisältöalueena päiväkotiiin haluttiin **elämäntaitojen opetusta**. Yhteistyökumppanimme halusi alunperin myös tämän opetuksen toteutettavan oppitunteina, mutta lähdimme alusta asti ajamaan elämäntaitojen opetuksen toteuttamista liittämällä se osaksi päiväkodin arkea. Opetuksen sisällöksi oli suunniteltu esimerkiksi

henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista, ruuanlaittoa ja sen alkuperää, ongelmanratkaisutaitoja ja kodinhoitotaitoja. Myös sosiaalisten taitojen opetus kuuluisi tähän sisältöalueeseen, sillä muun muassa kyky odottaa vuoroaan, hyvät tavat ja tunteiden ilmaiseminen luovat perustaa lasten yhteiskuntataidoille. Pääsimme yhteistyökumppanimme kanssa yhteisymmärrykseen tämän sisältöalueen opetustavasta ja kirjasimme vasuun oman luvun suunniteltujen teemojen opetuksesta osana päiväkodin arkea. Luvussa avasimme myös opetuksen suunnittelua hyödyntämällä esimerkkejä, miten itse varhaiskasvatuksen opettajina toteuttaisimme opetuksen ja osallistaisimme lapsia päiväkodin arjen askareisiin oppimisen näkökulmasta.

5.3.3 Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Kehitimme perustettavan päiväkodin käyttöön suomalaistyyppisen lapsen henkilökohmainen varhaiskasvatussuunnitelma -lomakkeen. Lomake ja sen yksityiskohtaiset käyttöohjeet liitettiin osaksi kirjoittamaamme päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Tietojemme mukaan yhteistyöpäiväkodeissamme ei ollut käytössä vastaavaa lomaketta, joten koimme tämän hyväksi mahdollisuudeksi tarjota opettajille työkalua luomaan pohjaa lasten yksilölliset vahvuudet ja tarpeet huomioivalle pedagogiselle suunnittelulle. Henkilökohtaisten vasujen käyttöönotto vahvistaisi samalla myös vanhempien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä ja tukisi lapsen yksilöllisen oppimisen, hyvinvoinnin ja kehityksen suunnitelmallista edistämistä ja huomioimista päiväkodin toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa.

5.4 Henkilökunnan koulutukset

Aloitimme henkilökunnan koulutukset heinäkuun alussa. Tietojemme mukaan henkilökunta oli rekrytoitu Covid-19 -pandemian vuoksi konkurssiin ajautuneesta päiväkodista. Koimme tämän hyväksi asiaksi, sillä rekrytoidut opettajat tunsivat jo valmiiksi toisensa ja näin ollen heidän keskinäinen keskustelunsa ja pohdintansa oli aktiivista koulutuksissa. Päiväkoti, josta henkilökunta oli siirtynyt, oli tietojemme mukaan ollut osaksi englanninkielinen, joten oletuksemme oli, että kielellisesti koulutuksissa ei tulisi ongelmia. Tämä kuitenkin osoittautui vääräksi olettamukseksi huomattuamme en-

simmäisellä koulutuskerralla, että henkilökunnan kielitaito sisälsi vain muutamia perussanoja. Koulutuskertoja oli suunniteltu pidettäväksi yhdeksän, joista osa oli Toni Tranin vastuulla. Meidän vastuualueeksemme koulutuksissa kuului suomalaistapainen varhaiskasvatus ja matematiikan opetussuunnitelman.

5.4.1 Ensimmäinen koulutuskerta

Aloitimme koulutukset puhumalla suomalaisesta varhaiskasvatuksesta, Suomen valtion asettamista säädöksistä ja niistä johtuvista ominaispiirteistä. Halusimme opettajien ymmärtävän taustan sille, miksi suomalainen varhaiskasvatus on niin korkealaatuista ja tasoerojen syntyminen estetään. Laki ja sen vaatimat säädökset pitävät suomalaisen varhaiskasvatuksen standardit korkealla, jotta varhaiskasvatus olisi laadukasta ja turvallista koko maassa. Halusimme tulevassa päiväkodissa painottaa työn kehittämisen jatkuvuutta ja motivoida henkilökuntaa tavoittelemaan korkealaatuisen varhaiskasvatuksen tarjoamista. Varhaiskasvatus pitää sisällään lasten hoitoa, kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on mahdollistaa lapsen turvallinen kasvu ja kehittyminen.

Kävimme ensimmäisellä koulutuskerralla myös läpi suomalaisen päiväkodin arjen rakennetta ja henkilöstörakenteita. Halusimme arjen strukturoinnin avulla tuoda opettajien tietoisuuteen mahdollisia suomalaisen varhaiskasvatuksen ominaispiirteitä, joita he voisivat hyödyntää tulevan päiväkodin arjessa. Suomalaisen päiväkodin tyypillisen henkilöstörakenteen esittämisellä halusimme tuoda esiin monipuolisen ammattitaidon hyödyntämisen suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Vietnamilaisessa päiväkodissa opettajat ovat saaneet ammattiinsa koulutuksen, jonka pituus vaihteli kolmesta kuu-kaudesta kahteen vuoteen riippuen suoritetusta koulutuslinjasta. Lastenhoitajien kouluttautumismahdollisuuksista ja pätevyyksistä emme saaneet tietoa. Halusimme painottaa eri ammattikuntien tärkeyttä ja ammattitaitoa päiväkodissa, jotta varhaiskasvatus olisi turvallista ja kehittävä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajasta ei ollut tietoa-kaan vietnamilaisessa työyhteisössä ja ajatus siitä tuntui enemmänkin huvittavan opettajia. Henkilöstörakenteissa myös painotimme varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviä, mitä halusimme tulevan päiväkodin henkilökunnan ottavan huomioon. Vastuu varhaiskasvatuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista on iso osa suomalaisen

varhaiskasvatuksen opettajan työtä ja tätä toimintamallia halusimme tuoda pysyväksi osaksi myös perustettavan päiväkodin toimintaan. Koulutuksessa asiaa painottamalla halusimme opettajien ymmärtävän työnsä tärkeyden ja suunnitelmallisuuden tärkeyden, ettei työ vain jää hoidolliselle tasolle, vaan se on kehittävää ja lapsen oppimista edistävää.

Koulutuksessa kävimme myös läpi varhaiskasvatusympäristön fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden sekä niihin kiinnitettäviä huomioita varhaiskasvatusta järjestettäessä. Turvallisuuden huomiointi oli myös yksi esiin nostamistamme kehityskohteista tälle päiväkodille. Fyysisestä turvallisuudesta tärkeimpinä esiin nousivat melutaso, turvalliset tilaratkaisut ja leikkimahdollisuudet. Rakennusmateriaalien valinta joskus hämmästytti meitä. Lapsille suunnatuissa leikkipihoissa oli monesti käytetty kivilaattoja ja kivisiä portaita, joissa lapset juoksentelivät ja joskus kaatuilivat. Halusimme päiväkodista fyysisesti turvallisen, jotta suurimmilta loukkaantumisilta vältyttäisiin. Päiväkodeissa oli myös ryhmille usein yksi iso huone, jossa kaikki toiminta tapahtuisi. Ryhmätilaa ei ollut mahdollista mitenkään jakaa, mikä teki huoneesta usein levottoman ja meluisan paikan, jossa opettajat yrittävät saada lapsia rauhoittumaan. Tämä selvästi häiritsi joitakin lapsia, joten halusimme pyrkiä muuttamaan ryhmätilaa paremmaksi. Psyykkisen turvallisuuden huomioinnissa esiin nousivat aikuisen läsnäolo ja esimerkki, lapsen hyväksyminen ja yksilöllinen huomiointi sekä kuunteleminen. Pidimme psyykkistä turvallisuutta yhtä tärkeänä kuin fyysistä turvallisuutta. Lapsella on oikeus tuntea olonsa turvallisesti päiväkodissa, jossa hän viettää suuren osan aikaa elämästään. Se mahdollistetaan turvallisilla ja ammattitaitoisilla aikuisilla, jotka osaa- vat auttaa ja olla läsnä lapsen arjessa. Sosiaalisesti turvallisessa ympäristössä paino- timme lasten välisen vuorovaikutuksen tärkeyttä, ryhmäkokoja ja yhteistyötä. Ihmi- sellä on tarve kuulua joukkoon ja jo päiväkodissa on ryhmien aikuisten vastuulla var- mistaa, että lapsi ei jää oman vertaisryhmänsä ulkopuolelle. Lapsen osallisuuden mah- dollistaminen lisää lapsen itsetuntoa ja yhteisöön kuulumisen tunnetta, joka on tärkeää lapsen kasvamisen aikana. Edellä mainitut ovat niitä ominaispiirteitä, joita halusimme tuoda esille tulevassa päiväkodissa ja parantaa niitä; halusimme panostaa näihin teki- jöihin myös siksi, jotta uusi päiväkotitoiminta erottuisi edukseen muista päiväkodeista ja että varhaiskasvatus olisi kaikille lapsille laadukasta ja tasapuolista.

Ensimmäisen koulutuskerran lopuksi annoimme ideoita päiväkodin fyysiseen ja visuaaliseen puoleen näyttämällä opettajille esimerkkivideoita ja -kuvia suomalaisista päiväkodeista. Videoista ja kuvista nostimme esiin esimerkkejä, mitä kaikkea päiväkodeissa on tehty laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen varmistamiseksi. Tämä oli opettajien mielestä koulutuksen paras osio, ja he toivoivatkin sitä lisää seuraavalle koulutuskerralle. Pyysimme heitä myös lähettämään meille varhaiskasvatukseen liittyviä kysymyksiä, joita heille on herännyt ja joihin voisimme vastata ensi kerralla. Toteutimme tämän kirjallisesti, koska kielimuuri vaikeutti avointa keskustelua opettajien kanssa. Koimme vastausten perusteellisuuden parantuvan, kun saimme kysymykset kirjallisesti englanninkielisinä ja vastattuamme kysymyksiin tulkkimme käänsi vastaukset takaisin vietnamiksi.

5.4.2 Toinen koulutuskerta

Aloitimme toisen koulutuskerran käymällä läpi varhaiskasvatussuunnitelman sisältöä, josta nostimme muutamia erityistä painotusta vaativia kohtia. Näihin lukeutuivat päiväkodin arvot, joista selitimme arvo kerrallaan, mitä halusimme tuoda esiin päiväkodissa. Arvoissa halusimme myös saada opettajille ajatuksia, miten he itse voisivat toimia näiden arvojen täyttymiseksi. Arvoja oli neljä: tasa-arvo, toisen ihmisen kunnioittaminen, lapset ensin -mentaliteetti ja turvallinen varhaiskasvatus, joista kaksi jälkimmäistä nousi myös päiväkodin kehittämiskohteeksi. Turvallista varhaiskasvatusta ja sen mahdollistamista olimme käsitelleet edellisellä koulutuskerralla. Kehitysprojektimme ensimmäiseksi kehittämiskohteeksi valikoitui lapset ensin -mentaliteetti, joka oli lähes alusta alkaen kehittämiskohteenamme. Opinnäytetyössämme toiminnallisen osuuden työkielenä oli englanti ja kyseinen termi ”child first -mentality” toimi tässä yhteydessä parhaiten, ollessaan tarpeeksi universaali ja kuvaava. Lapset ensin -mentaliteetti terminä on tässä kontekstissa rinnastettavissa termeihin lapsilähtöisyys ja osallisuus.

Lapsilähtöisyyden painottaminen vahvistui havainnoidessamme päiväkodin arkea. Lasten itse ideoimaa ja kehittämää toimintaa oli vaikeaa havainnoida, koska toiminta oli lähes aina aikuislähtöistä sekä -johtoista. Selitimme lapsilähtöisyyden olevan yksinkertaisuudessaan lapsen kuuntelemista: kuulla lapsen ideat ja toiveet ja saattaa ne

käytäntöön mahdollisimman hyvin, sekä olla valmis kuuntelemaan ja olemaan läsnä, kun lapsi tuntee esimerkiksi surua, iloa, pettymystä, onnistumista tai epävarmuutta. Tämä oli mielestämme tärkeä kehittämiskohta tälle päiväkodille, eikä sitä voinut liikaa korostaa.

Vasun läpikäymisen jälkeen keskustelimme tekemistämme havainnoista päiväkodin toiminnassa. Olimme edellisellä viikolla olleet yhden päiväkotipäivän havainnoimassa opettajien toimintaa ja päivän rakennetta. Keskustelu jäi melko pintapuoliseksi, koska yhteistä kieltä ei ollut. Vaikka emme vastauksia juuri saaneetkaan, toimimme esiin havainnointiin perustuvia mielipiteitämme lasten istuttamisesta, lasten ja aikuisten lukumäärällisestä suhteesta ja ulkoilupihan muutosehdotuksista. Näiden havaintojen perusteella toimimme esille kaksi kehittämisideaa, joilla voitaisiin kehittää varhaiskasvatusta laadukkaampaan suuntaan. Ensin kävimme läpi leikin merkitystä. Kävimme läpi, kuinka leikki on lapsen työtä ja oikeus, joka pitäisi tulla näkyväksi osaksi lapsen päiväkotipäivää. Tämä asia nousi havainnoinnissa selvästi esiin, koska emme nähneet lasten leikkivän keskenään vapaata leikkiä lähes ollenkaan. Opettajat ohjasivat pitkälti toimintaa ja lapset istuivat usein tuoleilla odottaen seuraavaa toimintoa. Lelujakin oli todella vähän päiväkodilla, eivätkä tilat tukeneet vapaan leikin toteutumista. Tulevan päiväkodin arjessa tulisi näkyä vapaan leikin mahdollisuus, materiaalien ja tilojen suhteen. Vapaa leikki kehittää lapsen sosiaalisen kanssakäymisen taitoja ja mahdollisesti auttaa lasta solmimaan sosiaalisia suhteita. Leikki kehittää myös lapsen fyysisiä ja psyykkisiä osa-alueita sekä opettaa monia taitoja. Se myös auttaa opettajaa havainnoimaan lasten taitojen kehitystä ja haasteita, joita ei välttämättä näe ohjatussa toiminnassa niin selkeästi. Se myös luo opettajalle mahdollisuuden lisätä pedagogisia piirteitä lasten itse kehittelemään leikkiin, joka mahdollistaa lapsen parhaan mahdollisen oppimisen.

Yksi kehittämis ehdotuksistamme oli arjen strukturoiminen, joka auttaisi lapsia ja aikuisia käsittelemään ympäristöä ja toimintoja paremmin. Tämä toisi lapsille mahdollisuuden ymmärtää päivän kulkua ja toimintoja paremmin sekä opettaa heille opettajien toivomia elämäntaitoja. Kun arjessa on rutiineja ja se perustuu pysyviin ja ennakoitaviin toimintoihin, tuo se lapsille mahdollisuuden valmistautua toimintaan ja luo turvallisuuden tunnetta. Suorana kehittämis ehdotuksena annoimme opettajille tehtäväksi suunnitella kuvitetun päiväkalenterin, josta tulisi esille päivän toiminnat ja muut

hyödylliset asiat, kuten paikalla olevat lapset ja sen hetkinen viikonpäivä, kuukausi ja vuodenaika. Tämä tulisi mahdollisesti myös lasten vanhemmille esille, jotta he olisivat tietoisempia lapsensa päivästä ja se vahvistaisi itsessään kasvatuskumppanuuden rakentumista.

Tähän koulutuskertaan sisällytimme myös vastaamisen opettajien antamiin kysymyksiin. Kysyttävää ja toiveita nousi paljon suomalaisen päiväkodin sisustuksesta sekä ryhmä- ja leikkitilojen järjestämisestä. Opettajat kysyivät myös aiheista kuten ”miten toimia, jos lapsi ei suostu yhteistyöhön” ja ”miten käsitellä ja lievittää lapsen stressiä”. Kävimme läpi lapsen hyvään ohjaamiseen suunnattuja tapoja, kuten lapsen katsetasolle menemistä, katsekontaktia, puheen merkitystä. Kerroimme myös lasten temperamentista, niiden eroavuuksien vaikutuksesta asioihin reagoimiseen ja käsittelyyn. Lasten stressiä käsitelimme ensin asioilla, joista sitä syntyy ja miten niihin voidaan vaikuttaa, kuten lapsiryhmän koko ja dynamiikka sekä ryhmän aikuisten vaihtuvuus. Pienryhmätyöskentelyn nostimme tässäkin asiassa tärkeään rooliin, koska halusimme painottaa sitä tässä päiväkodissa suurten lapsiryhmien takia. Koulutuskerran lopuksi katselimme ja havainnoimme suomalaisten päiväkotien visuaalista puolta ja teimme kehittämis ehdotuksia päiväkodin rakenteellisiin puoliin. Tavoitteena tässä oli varhaiskasvatuksen kehittäminen, ei ainoastaan päiväkodin hyvä ulkonäkö.

5.4.3 Kolmas koulutuskerta

Viimeisellä koulutuskerralla kävimme läpi matematiikan opetussuunnitelmaa. Kävimme sen läpi tuntisuunnitelma kerrallaan, demonstroiden ja keskustellen opettajien kanssa. Tilaaja pyysi tällaista suunnitelmaa ja valmiita oppituntisuunnitelmia yhdelle vuodelle, mikä ei mielestämme palvellut kovin hyvin tarkoitusta tehdä päiväkodista suomalaistyyppinen. Nämä tuntisuunnitelmat pitivät sisällään erilaisia tehtäviä, leikkejä ja vinkkejä opettajille tuntien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tuntien teemat vaihtelevat ja kehittyvät lukuvuoden edetessä. Teemoja ovat esimerkiksi havainnointi, geometria, vertailu, mittailu, numerot ja yksinkertaiset laskut. Kävimme nämä läpi koulutuksessa ja samalla muistutimme opettajia ottamaan vastuuta itse suunnitelmien tekemisestä ja toteutustavasta ja ryhmän etenemistahdin huomioimisesta tuntisuunnittelussa. Halusimme nostaa tämän asian esille, koska emme olleet tietoisia tulevasta

lapsimäärästä ja ikätasosta, joten suunnitelmat olisivat enemmänkin suuntaa antavia ja vastuu opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista olisi opettajalla.

6 KEHITTÄMISTYÖN ARVIOINTI

6.1 Kehittämistyön toivotut vaikutukset

Koska opettajien kanssa yhteistyössä toteutettu kehittämistyömme jäi harjoittelujaksollamme aivan loppumetreille, covid-19 -pandemian vuoksi, meille ei jäänyt juuriakaan aikaa kehittämistyön vaikutusten arvioinnille. Tämän vuoksi käymme kehittämistyön vaikutusten arvioinnin läpi toivottujen vaikutusten näkökulmasta.

Kehittämistyön ja koulutusten aikana päiväkodin visuaalinen ilme tuntui nousevan tärkeimmäksi asiaksi päiväkodin opettajille. Päiväkotiympäristöön tehtyjä muutoksia esitellessään opettajat esittivät todella ylpeänä tekemiään päiväkalentereita, lukunurkkauksia ja hyllyjen järjestystä, mistä nousi tunne, että toiminta-ajatukseen, tavoitteisiin ja kehityskohtiin ei olla perehdytty riittävästi niiden sisäistämiseksi. Ulkoisesti asiat vastasivat vahvasti tavoitteeseen suomalaistyypisistä päiväkodista, mutta se miten nämä asiat palvelevat käytännössä pyrkimystä laadukkaaseen varhaiskasvatukseen jäi melkoisesti pimentoon. Emme myöskään päässeet keskustelussa kovin paljoa pintaa syvemmälle johdatellessamme heitä pohtimaan tehtyjen ratkaisujen hyödyntämistä käytännön toiminnassa. Esimerkkinä tästä toimii tavoite kehittää mahdollisuuksia avoimeen leikkiin ja lisätä määrällisesti tarjolla olevia leikkikaluja. Luokkatiloihin oli lisätty hyllyköitä, mutta ne toimivat lähinnä koriste-esineiden säilytykseen, eivätkä palvellakseen lasten leikkimahdollisuuksia. Tarjosimme heille varhaiskasvatussuunnitelmalla ja koulutuskerroilla perehdytystä, toimintatapoja ja materiaaleja, jotta heillä olisi mahdollisuus ja tarvittavia työkaluja pyrkimyksissään kohti suomalaistyypistä päiväkotia. Valikoituja kehityskohteita ja kouluttamiamme asioita päästiin näkemään avattavan päiväkodin mainontaan kuvatuilla videoilla ja kuvilla. Mutta sitä, miten nämä asiat tulevat konkreettisesti näkymään päiväkodin arjessa ja viemään toimintakulttuuria suomalaistyypiseen suuntaan, emme päässeet näkemään.

Yksi suurimmista toivotuista vaikutuksista oli varhaiskasvatuksen laadun parantuminen. Toimimme kehittämistyössä se ajatus edellä, että lapsille mahdollistettaisiin turvallinen kasvu ja kehitys, sekä tarjottaisiin monipuolista ja ikätasoa oppimista. Tähän tavoitteeseen pyrimme havainnoimalla toimintaa ja nostamalla siitä esiin epäkohtia, joita olisi mahdollista lähteä kehittämään sen hetkisillä resursseilla. Pidimme päiväkodilla kolme demotuntia matematiikasta, englannista ja STEAM-opetuksesta. Kehitystyömme kannalta tuntien idea oli vastata yhteistyökumppanimme toiveeseen saada esimerkkitunteja, joiden kulkua ja toteutustapaa opettajat voivat havainnoida. Tunneille toimimme käytännön tasolla esiin valikoitujen kehityskohteiden toteuttamista varhaiskasvatussuunnitelman ja koulutusten tarjoamilla työkaluilla. Tavoitteena oli siis näyttää, miten esimerkiksi suunnitelmallisuudella, ryhmän huomioimisella ja pienryhmätoiminnalla on mahdollista vaikuttaa opetuksen laatuun ja melutason laskemiseen. Esimerkkituntien vaikutuksesta opettajien työskentelyyn on vaikea sanoa, koska ne toteutuivat niin lopussa, ettemme ehtineet havainnoimaan tämän jälkeen opettajien suunnittelemaa ja toteuttamaa toimintaa.

6.2 Oman osaamisen kehittyminen

6.2.1 Arttu

Oman osaamisen kehittämiseen liittyy mielestäni vahvasti oman persoonan ja ammatitaidon kehittäminen. Se millaisena koen itseni, liitän vahvasti siihen, millaisena koen työpersoonani. Käyn läpi omassa pohdinnassani molempia puolia, ammatillista ja persoonallista puolta, painottaen enemmän ammatilliseen puoleen.

Oman elämän taitoja kehittyä valtavasti, kun pääsee elämään toisen maan kulttuurissa. Tottuneena suomalaiseen kulttuuriin, vietnamilainen kulttuuri opetti paljon asioita omasta itsestäni. Asioita, joita pidin itsestäänselvyytenä ei ollut ja sopeutuminen tuntemattomien ihmisten keskuuteen loi itsereflektoinnin mahdollisuuden. Ihmisenä olen kehittynyt vuorovaikutustaidoissa, joita käytän myös omassa ammatissani päivittäin. Englannin kielellä toimiminen ei ollut helppoa, varsinkaan kun vastapuoli sitä harvemmin ymmärsi. Oma kehittyminen tapahtui nonverbaalisessa vuorovaikutuksessa, jota

opin arvioimaan myös vastapuolelta. Puhenopeudella ja äänensävyillä pystyin painottamaan asioiden tärkeyttä ja niiden luonnetta. Lasten kanssa tämä toimii hyvin, kun lapsia esimerkiksi ohjataan paikasta toiseen. Myös ihmisten nonverbaalinen viestintä tuli esille aikuisten kanssa, usein he väittivät ymmärtävänsä mitä sanoin, vaikka kehonkieli ja toiminta näytti toisin. Toinen ominaisuus, jossa kehityin ihmisenä, on toisen kulttuurin ja maan arvostaminen ja pelon jääminen pois. Tarkoitin pelon jäämisellä pois, että en jännitä niin paljon toisen maan kulttuuria ja sinne matkustamista. Pitkään asuminen ulkomailla on opettanut minulle ulkomailla selviämisestä ja pienentänyt kynnystä toiseen kulttuuriin sopeutumiselle. Ei ole suurta kynnystä palata Vietnamiin, eikä muuhunkaan maahan. Ennen ulkomailla käyminen jännitti, eikä tullut matkustettua tutusta ja turvallisesta Suomesta. Toisen maan kulttuurin ja arvojen sisäistäminen auttoi selviämään ajasta Vietnamsissa. Vaikka toimintatavat ja jokapäiväinen elämä olivat joskus vaikeita, niistä selvitettiin, mikä toi vahvuutta ja itsevarmuutta omaan elämään. Omaan ammattiini tämä toi myös ymmärrystä esimerkiksi ulkomaalaistaustaisten lasten ja perheiden auttamisesta. En väitä, että ymmärrän maahanmuuttajien tai pakolaisten tunnetta tuntemattomassa maassa olemisesta. Mutta koin itse sellaista tunnetta, että olen vieras ihminen vieraassa maassa, mikä on varmasti yksi tunne Suomessa asuvilla ulkomaalaisilla. Auttaminen ja toisen ihmisen ymmärtäminen on iso osa ammattiani, jota haluan kehittää päivittäin myös työn ulkopuolella.

Ammatillisesta näkökulmasta osaaminen on kehittynyt varhaiskasvatuksen kehittämistyön puolella. Suomalaisen varhaiskasvatuksen hyväksi todettujen piirteiden ja toimintojen lisääminen vietnamilaiseen varhaiskasvatukseen on opettanut paljon suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Monta kertaa sai todeta Vietnamsissa olon aikana, että kuinka laadukasta ja hyvää varhaiskasvatusta Suomessa tarjotaan suhteellisen halpaan hintaan. Oma osaaminen on parantunut siis yleisesti koko varhaiskasvatuksen osalta. Toiminnan suunnitteluun olen esimerkiksi saanut paljon itsevarmuutta ja työkaluja, joita voin hyödyntää päiväkodissa suunnitellessani toimintaa lapsille. Osaamista on tullut lisää myös kehittämistyössä ja varsinkin moniammatillisessa työyhteisössä. Suunnitelmien tekeminen tässä työyhteisössä, johon kuului asiakas, työjohtaja ja assistentteja, oli monesti haastavaa kielen ja eri kulttuuritaustojen suhteen. Mutta toimiminen monikulttuurisessa työyhteisössä on kehittynyt, kuten myös suunnitelmien tekeminen yleisesti. Usein itsestäni riippumattomat tekijät tekivät suunnitelmien toteut-

tamisen mahdolltomaksi. Asia tehtiin meille aluksi selväksi, että tässä maassa suunnitelmat tulevat muuttumaan, eikä esimerkiksi aikatauluista pidetä kiinni. Tämä asia korostui covid-19 -pandemian takia, mutta se opetti myös paljon joustavuutta omaan työhön. Aluksi tällainen tapa ei sopinut suomalaiseen tapaan toimia järjestelmällisesti, mutta ajan kanssa löytyi oma tapa toimia. Olen monesti nimennyt menneissä harjoituksissa vahvuudekseni joustavuuden ja siinä olen kehittynyt vielä lisää. Vietnamsissa tuli myös vahvasti esille lasten erityisen tuen tarpeet. Suomessa asiat siltä osalta hoidetaan todella hyvin, usein erityisopettajien toimesta. Mutta kaikilla päiväkodissa työskentelevillä on oltava osaaminen lapsen erityisten tuen tarpeiden tunnistamisessa ja tukemisessa. Koulutuksemme antaa tähän todella hyvät lähtökohdat. Työharjoittelun jälkeen osaan entistä paremmin tunnistaa näitä tarpeita lapsen toiminnassa ja osaan myös tukea niitä tarvittavin menetelmin.

6.2.2 Ilkka

Opinnäytetyönämme toiminut varhaiskasvatuksen kehitystyö Vietnamsissa oli vain osa kuuden kuukauden kestoisen harjoittelujakson sisällöstä. Harjoittelujakso sisälsi kaikkiaan paljon erilaisia projekteja ja kehitystyöhön liittymättömiä työtehtäviä, jotka kehittivät itseäni ammatillisesta näkökulmasta ja toki myös ihmisenä. Pelkästään näin pitkän ajanjakson viettäminen toisella puolella maailmaa, sopeutuminen täysin erilaiseen kulttuuriin ja monikansallisessa englanninkielisessä työyhteisössä työskentely olivat mullistavia kokemuksia. Koenkin harjoittelun pitkäähkön keston hyväksi asiaksi, sillä se vaati sopeutumista uuteen kulttuuriin ja maan tapoihin sekä työskentelemään monessa tapauksessa epämukavuusalueella. Asuminen ja työskentely Vietnamsissa oli kuitenkin kuuden kuukauden ajan pysyvää, joten arjessa ja työssä pärjääminen sisälsi paljon itsensä ylittämistä eri elämän ja työtehtävien osa-alueilla. Harjoittelun edetessä nämä itsensä ylittämisen ja onnistumisen kokemukset kuitenkin johtivat siihen, että alkuvaiheessa vahvasti epämukavuusalueelle sijoittuneet asiat olivatkin muuttuneet huomasti siedettävämmiksi. Uusiin ja tuntemattomiin tilanteisiin asennoituminen ja itseluottamus kokivat harjoittelujakson aikana todella suurta kehitystä.

Kehitystä tapahtui suuresti myös ammatillisessa mielessä. Ennen opinnäytetyön aloittamista minulta löytyi kokemusta opintojeni sisältämistä ammatillisista harjoituksista,

jotka suoritin varhaiskasvatuksen parissa. Myös opintojen ohella tehdyt sijaisuudet päiväkodeissa olivat kartuttaneet alan tietotaitoa. Tehty kehitystyö vaati huolellista perehtymistä suomalaisen varhaiskasvatuksen perusteisiin, alan teoreettiseen kirjallisuuteen ja käytettäviin menetelmiin. Varhaiskasvatuksen asiantuntijan roolissa toimiminen ja kehittämistyöhön liittyneet opettajien koulutukset lisäsivät entisestään tarvetta syventyä ja muodostaa kokonaisvaltaista käsitystä suomalaisesta varhaiskasvatuksesta sekä sitä määrittelevistä laeista ja asiakirjoista. Suomalaisyhteyksien liittäminen osaksi vietnamilaista päiväkotitoimintaa vaati ymmärrystä myös maan varhaiskasvatuksen perinteistä, kulttuurisidonnaisista asioista ja tarjottavan varhaiskasvatuksen tilasta sekä toimintamalleista. Covid-19 -pandemia minimoi mahdollisuutemme havainnointiin, mutta samalla myös korosti tarvetta keskustella vietnamilaisten varhaiskasvatukseen kytköksissä olevien työntekijöiden kanssa. Keskustelut tarjosivat hyvän käsityksen vietnamilaisen varhaiskasvatuksen tasosta ja antoivat perspektiiviä siitä, miten hyvällä tolalla ja korkealaatuista suomalaista varhaiskasvatusta on. Kävimme raportissa läpi suomalaisen varhaiskasvatuksen perusteita ja kehitystyö antoi näkökulmaa siihen, että kohtuulliseen hintaan saatavilla olevaa korkealaatuista varhaiskasvatusta ei tule pitää itsestäänselvyytenä. Varhaiskasvatus on yhteiskunnallisesti todella merkittävä ja samalla myös aliarvostettu palvelu. Tulevana alan ammattilaisena haluan pyrkiä vaalimaan varhaiskasvatuksen korkeaa laatua Suomessa ja omalla työskentelylläni vastata lasten tarpeisiin. Opinnäytetyön tekeminen tästä aiheesta kehitti ammatillista minääni kokonaisvaltaisesti ja kirkasti itselleni valmistumisen kynnyksellä varhaiskasvatuksen alavalintani oikeellisuutta.

7 LOPPUSANAT

Olemme työstäneet opinnäytetyötämme parityönä läpi vuoden 2020. Prosessiin on kuulunut Vietnamin toteutettu harjoittelujakso sekä siellä toteutettu opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus. Opinnäytetyöraporttia olemme kirjoittaneet yhdessä läpi syksyn palattuamme Suomeen. Pyrkimyksemme on alusta asti ollut tasapuolinen työnjako, joka on onnistunutkin hyvin. Opinnäytetyö tehtiin täysin yhteistyönä, mutta

raporttia kirjoittaessamme jaoimme vastuualueita tarpeen vaatiessa. Alueiden jakamisesta huolimatta kävimme kuitenkin tasaisin väliajoin läpi tuotettua tekstiä ja korjasimme sen tarvittaessa vastaamaan yhteistä linjaa. Projekti on ollut pitkä ja ajoittain haastava, mutta onnistuimme yksissä tuumin saattamaan sen menestyksekkäästi päätökseen.

LÄHTEET

- Alanen, L. & Karila, K. (toim.). (2009). Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Vastapaino.
- Boyd, W. & Phuong, D. (2017). Early Childhood Education in Vietnam: History and Evaluation of Its Policies.
- Hannukainen, H. (15.11.2019). Struktuurit & kommunikoinnin tukeminen [luentomateriaali] SAMK Moodle. <http://moodle.samk.fi/>
- Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. (2008). Talo lapsia varten, Lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. http://www.socca.fi/files/100/Talo_lapsia_varten_lasten_osallisuus_paivakodissa.pdf
- Kalliala, M. (2008). Kato mua! Gaudeamus Helsinki University Press.
- Lehtisare, S. (2012). Toimiva arki visuaalisin keinoin. https://www.tampere.fi/liitteet/t/6C7IuInOe/Toimiva_ar_ki_visuaalisin_keinoin.pdf
- Leinonen, J. (2014). Pedagogisia näkökulmia lasten osallisuuden tukemiseen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa J. Heikka, E. Fonsén, J. Elo & J. Leinonen (toim.), Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. (s. 16- 40). Suomen Varhaiskasvatus ry.
- Opetushallitus. (2020). Mitä on varhaiskasvatus? Haettu 23.9.2020 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>
- Opetushallitus. (2020). Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuus. Haettu 30.9.2020 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus>
- Turja, L. (2017). Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.), Varhaiskasvatuksen käsikirja (s. 38-55). PS-kustannus 2017
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018 muutoksineen. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2018. Viitattu 23.9.2020, 30.9.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Vehkakoski, T. & Rantala, A. (2012). Lapsilähtöisyyden ja aikuisjohtoisuuden vuorottelu kuvakommunikointikansiota käyttävän lapsen ja opettajan välisessä kuulumisten kerronnassa. Puhe ja kieli, 32(4), 157 –181.
- Vehkalahti, R. & Urho, T. (2013). Leikki on totta! Näkökulmia vapaan leikin tukemiseen. Lasten Keskus, Helsinki 2013.
- Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2#idp447946080

